

Na skladišču hlodovine v Polhovem Gradcu (Reportažni zapis z obiska pri Polhovgrajčanih objavljamo na 6. in 7. strani)

NALOGE, KI LAHKO BISTVENO PRISPEVAJO K BOLJŠEMU POSLOVANJU

Izvajanje našega stabilizacijskega programa

Zastavljeno delo bo teklo hitreje in prej dalo pozitivne rezultate, če bodo pri izvajanju nalog in kontroli bolj kot doslej sodelovali in pomagali samoupravni organi, sindikalni odbori, aktivni ZK in odbori delavske kontrole — Naša delovna organizacija se je v prodaji izdelkov naših dejavnosti intenzivno vključila v široko jugoslovansko akcijo zniževanja prodajnih cen izdelkov

V mesecu maju sprejeti stabilizacijski program naše delovne organizacije nam je zadal vrsto važnih nalog, ki morajo ob uspešni rešitvi bistveno prispevati k zboljšanju uspeha poslovanja. Tehnična izvedba posameznih postavk iz tega programa je zahtevala zadolžitve in angažiranje cele vrste ljudi. Sedaj je glavna naša naloga, da neprekinjeno bedimo nad izvajanjem nalog, pomagamo tam, kjer imajo ekipe ali posamezniki objektivne ali subjektivne težave in da dopolnujemo prvotno zastavljeni program. Poleg že obravnavanih nalog se je prav v zadnjem mesecu pojavila še nova, dokaj zahtevna: naša delovna organizacija se je v prodaji izdelkov naših dejavnosti intenzivno vključila v široko jugoslovansko akcijo zniževanja prodajnih cen izdelkov, kar seveda močno vpliva na zmanjšanje dohodka in ostanek dohodka tako po temeljnih organizacijah, kot v naši celotni delovni organizaciji.

Jasno je, da ob nižanju prodajnih cen in enakih ali običajno naraščajočih stroških repromaterialov in osnovnih surovin, akumulacija hitro pada. Zato se moramo temeljito potruditi in tudi uspeti, da tudi pri naših dobaviteljih dosežemo znižanje cen. Le v tem primeru bo široka družbena akcija lahko uspešna, če bo velika večina proizvajalcev pripravljena znižati cene svojim izdelkom. Takih primerov je čedalje več, vendar smatramo, da ne smemo čakati na eventualne potrebne pritiske družbenih in političnih organizacij, temveč moramo preko naše nabavne službe sami vplivati na naše dobavitelje.

Program stabilizacije smo zaradi boljše preglednosti in lažje obravnave vsebinsko razdelili na poglavja; po enakem sistemu bomo obravnavali tudi izpolnjevanje zadanih nalog in doseganje postavljenih ciljev.

Naloga iz prvega poglavja, ki obravnava ukrepe splošne štednje in načrtno ter racionalno trošenje finančnih sredstev, izvajamo tekoče in nekatere vsakodnevno. Visoke obveze do dobaviteljev hlodovine iglavcev in listavcev ter nekaterih drugih dobaviteljev so nas prisilile v izredno intenzivno izterjavo pri naših kupcih, kajti obveze do gozdnih gospodarstev lahko poravnamo skoraj izključno le iz denarnih sredstev, ki pritekajo na žiro račun našega podjetja. Da bi bil ta dotok večji in trajnejši, sta se gospodarsko računski in komercialni sektor tesno povezala in najmanj enkrat tedensko preverjata uspešnost izterjav, tekočo zapadlost plačil in ukrepata s povečano intenziteto pri tistih poslovnih partnerjih, kjer je odziv na naše zahteve po plačilu obvez majhen ali ga sploh ni. Vzporedno z izterjavami teče tudi vsakodnevno načrtno poravnavanje obvez do naših dobaviteljev. Tako načrtno in vztrajno delo že rodi sadove, kajti likvidnost našega podjetja se je začela izboljševati, kar je posebno opazno v mesecu avgustu. Uspehi so vzpodbudni in nam narekujejo, da še naprej načrtno in intenzivno delujemo na področju izterjav in poravnave naših obvez.

Poraba sredstev v namene reprezentance je omejena na najmanjšo možno mero oziroma se koristi le za pogostitev predstavnikov tistih poslovnih partnerjev, ki jim že prodajamo izdelke naših dejavnosti ali so realne možnosti za sklenitev novih pogodb. Materialne stroške poslovanja zmanjšujemo z omejevanjem odobravanja tistih službenih potovanj, ki niso nujno potrebna.

Posebno poglavje obravnava produktivnost našega dela. Po programu smo pripravili način prikazovanja fizičnega obsega proizvodnje,

(NADALJEVANJE NA 2. STRANI)

IZVAJANJE STABILIZACIJSKEGA PROGRAMA

(NADALJEVANJE S 1. STRANI)

v najkrajšem času pa moramo kot pripravo za rebalans gospodarskega načrta za leto 1975 in kot pripravo za izdelavo predloga gospodarskega plana za leto 1976 izdelati še primerjavo fizičnega obsega proizvodnje po mesecih, da bi dobili pregled nad tem ali produktivnost narašča ali pada. Proučevanje samega fizičnega obsega proizvodnje je pokazalo, da je naloga izredno zahtevna, kajti na produktivnost kot glavno postavko pri spremembah v fizičnem obsegu vpliva mnogo faktorjev. Poglobljena, vendar nedokončana analiza teh faktorjev kaže na nove pomanjkljivosti v našem poslovanju, ki so v glavnem organizacijskega značaja in se kažejo v končni fazi tudi v tem, da se pri izplačilu osebnih dohodkov ne moremo ravnati v celoti po našem samoupravnem sporazumu o delitvi osebnih dohodkov; izpustiti smo morali postavko vpliva ostanka dohodka na izplačani osebni dohodek, kajti dobički ali izgube, ki jih izkazujejo temeljne organizacije po polletnem obračunu niso samo rezultat dela, temveč so tudi pogojene s tržnimi pogoji. Pri popravku plana za leto 1975 moramo to upoštevati, potem bomo šele lahko dejansko prešli v celoti na naš sistem nagrajevanja, seveda v okvirih samoupravnega sporazuma lesne panoge. S pojmom produktivnosti je torej vezanih še veliko drugih postavk; pri reševanju te problematike pa morajo intenzivno sodelovati tudi strokovne službe temeljnih organizacij; če sodelovanja ne bo v še večji meri kot do sedaj, potem bodo nekatere naloge izpolnjene z zamudo in bodo temu primerno tudi učinki vidni kasneje.

Primerjava izkoristka delovnega časa v prvih polletjih 1974 in 1975 kaže na malenkostno izboljšanje v letošnjem letu: vseh razpoložljivih delovnih ur je bilo v prvem polletju 1974 — 838.400, v enakem obdobju 1975 pa 846.300, dejansko pa je bilo izkoriščenih v I. polletju 1974 — 684.200, v I. polletju 1975 pa 700.800. Razlika med razpoložljivimi in dejansko opravljenimi delovnimi urami se nanaša na letne dopuste in državne praznike, izostanke zaradi bolniškega staleža, porodniškega dopusta in izrednih dopustov. Med temi postavkami je za letnimi dopusti in državnimi prazniki (skupaj 70.400 ur v I. polletju 1975) največja postavka boleznin (skupno 61.900 ur). Po temeljnih organizacijah in skupnih službah je primerjava podatkov o bolniškem staležu dala naslednjo sliko: od vseh razpoložljivih delovnih ur je bilo v TOZD Galanterija v I. polletju 1974 izgubljenih 6,3% ur (13.500), v I. polletju 1975 pa 8,4% (16.900 ur), TOZD Pohišstvo v I. polletju 1974 6,8% (7.700 ur), v I. polletju 1975 pa 3,8% (4.300 ur), v TOZD Stavbno mizarstvo v I. polletju 1974 9,5% ur (18.000), v I. polletju 1975 pa 10,0% ali (19.700 ur), v TOZD Žaga Rob v I. polletju 1974 3,3% (800 ur), v I. polletju 1975 pa 5,2% (1.300 ur), v TOZD Žaga Škofljica v I. polletju 1974 6,9% (ali 3.800 ur), v I. polletju 1975 pa 6,3% (3.800 ur), v TOZD Velox v I. polletju 1974 14,4% (ali 7.100 ur), v I. polletju 1975 pa 10,5% (ali 4.900 ur), v TOZD Tesarstvo v I. polletju 1974 8,7% (8.400 ur) in v I. polletju 1975 8,3% (ali 9.000 ur), v DSSS v I. polletju 1974 3,1% (3.000 ur) in v I. polletju 1975 2,1% (ali 2.000 ur), skupno v Hoji v I. polletju 1974 7,4% ali (62.400 ur) in v I. polletju 1975 — 7,3% (ali 61.900 ur). Podatki so povsod zaokroženi navzgor ali navzdol na okroglih 100 ur, odstotki pa so lahko različni pri enakem številu ur, ker se nanašajo na različno število razpoložljivih ur, različno od števila delavcev TOZD oziroma DSSS. Visoko število izgubljenih ur in močna nihanja v enakih časovnih obdobjih nas silita v temeljito raziskavo vzrokov in možnosti vplivanja na zmanjšanje bolniškega staleža na posameznih TOZD in DSSS, kajti pogoji dela in vzroki so tako različni, da jih ne moremo obravnavati enako.

Oskrba z lesom in repromaterialom predstavlja celo vrsto nalog, ki so med seboj povezane in se pogosto dopolnjujejo in prepletajo. Kronično pomanjkanje obratnih sredstev je še posebno pereče sedaj, ko bi morali z njimi pokrivati zaloge repromaterialov in gotovih izdelkov. Povečanju zalog se v dani tržni situaciji na domačem in tujem tržišču nismo mogli izogniti; tako so se nam v prvem polletju močno povečale zaloge žaganega lesa zaradi majhnega povpraševanja in zaloge obešalnikov predvsem zaradi popolnega zastoja prodaje na ameriškem tržišču. Povečanje zalog gotovih izdelkov je poslabšalo našo likvidnost, zato smo le z največjimi težavami poravnali najbolj nujne obveznosti do dobaviteljev, vendar sedanji položaj kaže na zboljšanje likvidnosti. Dobave hlodovine s strani gozdnih gospodarstev so čedalje bolj odvisne od rednosti plačevanja, kajti več in boljše surovine dobi tisto podjetje, ki redneje poravnava svoje obveznosti. V takih razmerah smo izredno težko nabavljali hlodovino iglavcev in z žaganim lesom z domačih TOZD oskrbeli finalne TOZD. Zaloge žaganega lesa iglavcev za potrebe finalistov so bile občasno kritično nizke, tako da smo morali kljub vsem naporom nabaviti manjše količine rezanega lesa od drugih podjetij. Glede na količine hlodovine, ki jih bomo predvidoma uspeli nabaviti v bodoče, bo med TOZD primarne predelave in TOZD finalne potrebno še boljše in trdnije povezovanje v tem smislu, da bodo primarci dejansko omogočili dobavo za finalno predelavo primerne količine finalistom, le-ti pa bodo morali še bolj paziti, da bodo ves tak žagan les tudi prevzeli in uporabili. Enako velja tudi za žamanje za potrebe TOZD Velox. Pred nam! torej ni samo tehnična stran priprave, prevzema in predelave žaganega lesa, temveč je potrebno širše poglobljanje odnosov med TOZD, temeljitejšo poznavanje potreb in možnosti posameznih TOZD, seznanjanje kolektivov s situacijo celotnega podjetja, posameznih TOZD in njihovih dejavnosti s končnim ciljem, da bi se lažje samoupravno dogovarjali in tako reševali skupne težave in dosegli najboljši možni skupni učinek.

V isto skupino nalog spada tudi postavka o zmanjšanju zalog repromaterialov. Stanje zalog takih materialov, ki so za posamezne te-

meljne organizacije nekurantne, se zmanjšujejo z uporabo na drugih TOZD, z odprodajo in v skrajnih primerih tudi z odpisi. Te zaloge so vrednostno sorazmerno majhne, vendar je kljub temu važno, da jih uporabimo ali odprodamo in s tem zmanjšamo potrebo po obratnih sredstvih. Druga važnejša in velika postavka so repromateriali za tekoče potrebe. Prvotno nalogo po stabilizacijskem programu — standardizacija okovja — smo razširili še na optimalizacijo vseh materialov, kar pomeni, da moramo za tiste materiale, ki se stalno ali pogosto uporabljajo, ugotoviti najmanjše količine, ki še zadostujejo za potrebe normalne proizvodnje. Naloga je obsežna in zahtevna, ker mora ugotovitev optimalnih količin zajeti tudi nabavne pogoje, ki so za posamezne materiale zelo različni, poleg tega pa je treba ugotovljene podatke o optimalnih zalozah tekoče spremljati in prilagajati potrebam proizvodnje. Posebne komisije, sestavljene iz strokovnih delavcev skupnih služb in temeljnih organizacij, delajo na nalogi standardizacije materialov in optimalizacije zalog in so v svojem delu naletele na vrsto problemov, ki izvirajo pretežno iz pomanjkljive organizacije poslovanja, premalo skrbnega opravljanja nalog posameznih delavcev in preslabega pregleda nad stanjem zalog. Če bodo torej komisije hotele uspešno rešiti zadano nalogo, bo treba odpraviti večje in manjše pomanjkljivosti, ki se pojavljajo v različnih oblikah in na različnih mestih, tako da je načrtno delo zelo oteženo in zamudno. Nujnost zmanjševanja nalog rešujemo trenutno le tam, kjer je na prvi pogled očitno, da so zaloge prevelike in da jih je možno zmanjšati, kljub temu so uspehi že vidni, saj se stanje zalog repromaterialov, gledano finančno, že zmanjšuje. To naj nam bo vodilo in vzpodbuda, da bomo postavljenim komisijam za standardizacijo materialov in optimalizacijo zalog pri njihovem delu pomagali in s tem omogočili hitrejšo delo in izpolnitev naloge, s tem pa dosegli tudi hitrejšo in večje učinke. Vzporedno z navedeno nalogo iščemo nove poti in možnosti za prodajo zalog gotovih izdelkov, ki predstavljajo s svojim 40% deležem vseh zalog veliko obremenitev in močno otežujejo poslovanje; v trenutni tržni situaciji večjih uspehov v krajšem roku ni pričakovati, paziti pa moramo na vsako novo možnost prodaje naših izdelkov in jo izkoristiti.

V dosedanjih navajanjih so bile večkrat omenjene pomanjkljivosti organizacije poslovanja, ki jih zasledimo v različnih oblikah pri reševanju posameznih nalog. Organizacija dela je zelo široko področje dela, saj zajema celotno poslovanje delovne organizacije. V našem stabilizacijskem programu smo se lotili organizacije poslovanja. Dosedanje delo je potekalo po predvidenih rokih. Analiza prvih zbranih podatkov — to je opisov delovnih mest — je že pokazala na vrzeli v verigah različnih delovnih nalog in nepotrebno ponavljanje enakih del na različnih delovnih mestih, kar velja posebno za režijska delovna mesta. Tu je tudi glavni razlog, da krogotoki dokumentacije pri opravljanju različnih del niso zaključeni oziroma so v njih vrzeli; posledice se pokažejo v različnih oblikah: pri kupcih ne moremo zahtevati plačila za opravljeno delo, ker nam včasih lahko zaradi naših pomanjkljivosti osporavajo izstavljene račune, zaradi nepravčasnosti naročil ima težave nabavna služba, pomanjkljiva točnost informacij lahko zavede v nepravilno planiranje, pomanjkljivost informacij lahko povzroči izdelavo napačne kalkulacije, ki je lahko vzrok za nepravilno ali škodljivo prodajno ali poslovno odločitev. To je samo nekaj težav, ki jih lahko povzroči pomanjkljiva organizacija poslovanja, spisek bi bil v resnici zelo dolg in v kritičnih primerih lahko taka napaka povzroči občutno finančno in materialno škodo podjetja. V to področje organizacije spada tudi izdelava pokalkulacij za posamezne delovne naloge, opravljene v različnih dejavnostih. Kljub temu, da smo precej časa posvetili načinu, kako in za katere delovne naloge izdelati pokalkulacije in kljub zadolžitvam ugotavljamo, da to delo ne teče in da še ni konkretnih rezultatov. Podobno v več točkah stabilizacijskega programa obravnavamo problem montaž oziroma pomanjkljivosti pri kniženju in kasnejšem krogotoku dokumentacije, kajti večkrat se nam dogodi, da zaradi pomanjkljive dokumentacije ali napak v popisu del izdamo nepopolne ali napačne račune, kar naši kupci navadno spretno izkoristijo za odlaganje plačil za opravljeno delo.

Želeli smo podati pregled izpolnjevanja nalog sprejetega stabilizacijskega programa. Zal je sestavek glede na njegovo pomembnost kratek, za branje pa že dolg; zajema le glavne naloge, problematiko njihove izpolnitve in nekaj problemov, ki se pojavljajo pri delu raznih komisij. Kolikor so posamezne navedbe konkretne in bi jih bilo mogoče razumeti kot neupravičeno kritiko, je cilj dobronameren; vzpodbuditi želimo iskanje še hitrejših in učinkovitejših poti pri reševanju problematike naše delovne organizacije. V tem delu nam želijo pomagati tudi organi občinske skupščine Ljubljana-Vič-Rudnik, katere posebno komisijo smo na širšem sestanku seznanili z vsebino našega stabilizacijskega programa, investicijskimi možnostmi, situacijo na področju izvoza naših izdelkov in drugimi težavami. Pomembnost in obširnost stabilizacijskega programa ter njegova izpolnitev predstavlja veliko dodatno obremenitev strokovnih delavcev, kajti veliko nalog je treba opraviti poleg vsakodnevnega rednega in normalnega dela. Zastavljeno delo bo teklo hitreje in preje dalo pozitivne rezultate, če bodo intenzivneje kot doslej pri izvajanju nalog in kontroli sodelovali in pomagali samoupravni organi, sindikalni odbori, aktivni ZK, odbori delavske kontrole in drugi še intenzivneje kot doslej. Truditi se moramo, da bo vsakemu članu kolektiva še bolj jasna nujnost in koristnost izpeljave našega programa, kajti vsak posameznik bo tako še z večjo voljo želel doprinesti čim večji delež k izboljšanju situacije v podjetju in tako posredno tudi k boljšemu gmotnemu položaju naše socialistične družbe in ugledu naše države v svetu. Ob koncu še za premislek pregovor, ki ga moramo imeti stalno v mislih: »V SLOGI JE MOČ«.

Generalni direktor
STANE BRANDSTÄTTER, dipl. ing.

• MISEL, KI JE POSTALA BOLJ AKTUALNA V LETOŠNJEM LETU

STANOVANJSKA ZADRUGA DA ALI NE!

Ali je res možno, da imajo člani »Hoje« tako dobro rešena stanovanjska vprašanja, da med 800 članskim kolektivom ni niti 30 interesentov za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš

Misel o ustanovitvi stanovanjske zadruga pri organizaciji združenega dela »HOJA« Ljubljana je že dalj časa prisotna pri določenih članih delovnega kolektiva. Vprašanje ustanovitve stanovanjske zadruga pa je postalo bolj aktualno v letošnjem letu, ker je dana možnost gradnje stanovanjskih hiš v večjem obsegu na teritoriju Podpeč. Po nepopolnih podatkih bo možno v prvi fazi zgraditi približno 40 stanovanjskih hiš na dokaj lepem in lahko pristopnem kraju kjer so ali bodo v bližnji prihodnosti zgrajeni tudi vsi spremljajoči objekti in komunalna opremljenost.

Na razpis, ki ga je opravil splošni sektor uprave podjetja, se je prijavilo 26 interesentov, ki so se avgusta meseca sestali na svojem prvem posvetu. Trenutno število interesentov ne zadošča, da bi bil lahko sklican ustanovni občni zbor, kjer bi se dokončno formirala stanovanjska zadruga. Zakon o stanovanjskih zadrugah SR Slovenije iz leta 1974 namreč določa, da lahko ustanovi stanovanjsko zadrugo 30 ali več interesentov, kateri si izvolijo svoje samoupravne

organe, sprejmejo statut in vpišejo zadrugo v register pri Okrožnem gospodarskem sodišču. Dokler ni izpolnjen pogoj 30. interesentov pa zadruga ni možno ustanoviti.

Zbrani interesenti so na posvetu sklenili, da bodo še nadalje delali na tem, da poiščejo dodatne kandidate med člani kolektiva »Hoje«, ki bi si želeli rešiti svoj stanovanjski problem v okviru stanovanjske zadruga. Če v tem ne bodo uspeli, so sklenili, da bodo pristopili k ustanovitvi zadruga odprtega tipa, s čemer bo dana možnost pristopa v članstvo zadruga tudi tistim interesentom, ki niso zaposleni v »Hoji«.

Pri vsem tem pa se sprašujemo, ali je res možno, da imajo člani »Hoje« tako dobro rešena svoja stanovanjska vprašanja, da med 800 članskim kolektivom ni niti 30 interesentov za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš. Vsem, ki svojih stanovanjskih vprašanj nimajo zadovoljivo rešenih bi moralo biti jasno, da »Hoja« ne kupuje in tudi v bodoče ne bo kupovala stanovanj in jih dodeljevala prosilcem. Razpoložljiva finanč-

na sredstva so premajhna, da bi se lahko odločali za nakup stanovanj, pripravljenost podjetja pomagati graditeljem s stanovanjskimi krediti pa je znana vsem, saj pomaga podjetje vsem v okviru razpoložljivih sredstev. Vsi interesenti za družbena stanovanja bi morali realneje gledati v prihodnost in se zavedati, da ne smejo pričakovati od »Hoje« ali družbene skupnosti, da jim bo rešila njihovo osnovno dobrino, če tudi sami ne bodo pripravljeno vložiti v njo svoja minimalna možna sredstva in delo.

- Če se bodo interesenti odločili za stanovanjsko zadrugo odprtega tipa in omočili vključitev v zadrugo tudi nečlanom
- »Hoje« bo taka odločitev tudi nadaljna smernica samoupravnim organom, kam je potrebno usmerjati nadaljna stanovanjska sredstva, ker je znano, da se v zadrugo lahko vključijo vsi graditelji ne glede na to, na katerem teritoriju gradijo ali bodo gradili.

FRANC ČEBULAR

• PRIZNANJA IN NAGRADE SAMOUPRAVLJALCEM V LETU 1975

Delavci se vedno bolj zavedajo svojih pravic in dolžnosti

Za svoje dolgoletno delo pri razvijanju in utrjevanju samoupravnih družbenih odnosov je prejel visoko priznanje tudi naš sodelavec Ivan Prebil

Na podlagi posebnega odloka 4. konference Zveze sindikatov Slovenije ter določil o podeljevanju priznanj in nagrad samoupravljalcem je odbor za priznanje samoupravljalcev sprejel sklep o podelitvi priznanj in nagrad samoupravljalcem v letu 1975. To priznanje so prejeli delavci ene TOZD in štirih OZD. Priznanje pa je prejelo tudi deset posameznikov, med njimi tudi naš sodelavec Ivan Prebil. Priznanje samoupravljalcem v letu 1975 so prejeli posamezni delavci za svoje dolgoletno delo pri razvijanju in utrjevanju samoupravnih družbenih odnosov.

Ivana Prebila sem zaprosila za kratek pogovor, da bi nam povedal kaj o svojem družbeno političnem delovanju.

Povejte, prosim, kdaj ste se začeli ukvarjati s političnim delovanjem?

Leta 1945 sem bil kot mladinec sprejet v SKOJ. Od takrat dalje se vseskozi ukvarjam s političnim delovanjem na vseh nivojih. Kmalu po vstopu v SKOJ sem bil izvoljen za sekretarja, je dejal naš sogovornik.

In potem, kako je tekla vaša pot?

V Novem mestu sem delal v podjetju »Ustroj«. Takrat sem bil član komiteja mladine, član komiteja SKOJ, sekretar mladinske organizacije v Bršlinu in okrajni inštruktor za delo z mladino. Takrat smo imeli veliko delovnih akcij, saj smo z udarniškim delom obnovili porušeno Novo mesto, sodelovali pri gradnji združenih domov in organizirali brigade za Brčko—Banoviči in Šamac—Sarajevo. Leta 1948 sem bil v Novem mestu sprejet v partijo. Takoj sem prevzel dolžnost sekretarja partije pri »Ustroju«. Deloval sem pa še naprej po mladinski liniji in v sindikatu.

V Novem mestu sem postal brigadir traktorske

postaje, vodil sem delo 15 traktorjev in delali smo v Črnomlju, Šentrupertu in Šentjerneju. Po reorganizaciji »Ustroja« sem odšel na državno posestvo »Grm« na Dolenjskem za brigadirja. Tu sem deloval v vseh družbeno političnih organizacijah.

Z Dolenjskega sem prišel v službo v Ljubljano, v tako imenovano gosenski brigado. Obnavljali smo kmetijske nasade na Celjskem področju, sadovnjake okrog Ptuja in vinograde na Črnem Kalu.

Ko sem se vrnil z odsluženja kadrovskega roka, sem se zaposlil pri »Agroservisu«. Tu sem delal kot ključavničar in šofer. V tem času sem zlasti deloval kot predsednik sindikata in predsednik strelske družine, ki je bila druga v Sloveniji. Iz »Agroservisa« sem prišel v Lesno industrijo Podpeč. Pri podpeški »Svobodi« sem sodeloval kot kegljač in bil kapetan moštva. Bil sem tudi član delavskega sveta v Podpeči, ter sekretar organizacije v tovarni.

Na terenu sem delal kot predsednik socialistične zveze, ki je takrat postala organizirana in aktivna. Bil sem tudi predsednik turističnega društva Podpeč in predsednik organizacije ZKVS Podpeč.

Ljudje so v Podpeči zelo delavni. Zgradili so počitniški dom Valeta ter sodelovali pri napeljavi elektrike in vodovoda. Naše ljudi sem vozil s kombijem na morje, da jih je letovanje čim ceneje veljalo, hkrati pa sem vozil še vso hrano, seveda, vse to sem delal brezplačno.

● Kaj pa ob združitvi v Lesni kombinat?

Pri sami združitvi sem aktivno sodeloval. Bil sem tudi član prvega centralnega delavskega sveta Lesnega kombinata. V Lesnem kombinatu sem bil prvi sekretar partijske organizacije — enote Avtopark — Tesarstvo — Škofljica. Ko sem prišel na upravo, je tu bila partijska organizacija popolnoma neaktivna in zelo šibka. Bil je velik osip članstva. Naletel sem na veliko samovolje, mnogi člani ZK so odšli v druge delovne organizacije. Zdaj smo že uspeli povečati vrste ZK z novimi člani. Lahko tudi povem, da je »Hoja« eno prvih podjetij, ki se je registriralo kot organizacija združenega dela in s tem naredila korak na poti izvajanja načel naše ustave.

● Če prav vem, ste zelo aktivni tudi v domačem kraju?

Z družbeno politično dejavnostjo se res ukvarjam

tudi v Podpeči. Sem predsednik socialistične zveze, aktivno pa sodelujem tudi v vseh organih KS Podpeč—Preserje. Sem tudi član komiteja občine Ljubljana-Vič-Rudnik.

● In kakšni so načrti v bodoče?

Glavni cilj ZK in političnih dejavnikov »Hoje« so: organizirati samoupravo po ustavi in smernicah ZK, odločanje prenesti v bazo, po možnosti organizirati lastno interno banko ter doseči združitev v sestavljeno organizacijo združenega dela v lesni branži.

Popolnoma jasno nam je, da »Hoja« ne more ostati izven dogajanj v naši družbi in mislim, da imajo le velika podjetja možnost večjih posegov na zunanem in notranjem trgu. Sami smo proizvodno in finančno prešibki, da bi samostojno obdelali tržišče, pa naj bo to v Jugoslaviji, ali izven nje.

Poleg družbenopolitičnega dela pa se bomo v bodoče morali zlasti zavzeti za družbeni standard naših delavcev. V preteklosti je bilo premalo narejenega, saj imamo pravzaprav razen dveh garsonjev v Punatu, le tiste počitniške kapacitete, ki so jih ob združitvi prinesla posamezna podjetja s seboj, pa tudi samski dom v Robbovi je le dediščina. Aktivneje bo treba delovati na športnem področju, predvsem pa bomo morali vse možnosti zastaviti za rešitev stanovanjskih proble-

Ivan Prebil

mov naših ljudi, pri čemer bi ustanovitev stanovanjske zadruga imela tudi svoj delež.

● Pa sam kolektiv »Hoja«?

Smatram, da ima kolektiv »Hoja« lepo prihodnost, saj se je že doslej izkazal kot zrel kolektiv, ki vlaga znatna sredstva za razvoj proizvodnje in skuša realizirati svoj razvojni program, o čemer pričajo nova tovarniška poslopja in nov, modernejši strojni park. Poleg tega, pa se v podjetju delavci vedno bolj zavedajo svojih samoupravnih pravic in dolžnosti.

L. M.

● PREDSTAVLJAMO PREDSEDNIKE NAŠIH OSNOVNIH SINDIKALNIH ORGANIZACIJ ●

Predsednik IO OOS DSSS — Langusova 8

MARIJA LOGAR

41 let, pravni referent, v podjetju 4 leta.

Kot predsednik IO sindikalne podružnice DSSS sem pričela delati z letošnjim letom. Program dela, ki ga je naš IO izdelal in sprejel aprila, pomeni smer in pot po kateri moramo pri svojem delu hoditi. To ni načrt dela le za tekoče leto, ampak za vso našo mandatno dobo, saj ničesar ni mogoče speljati čez noč. Osnovna naloga nas vseh je, da aktivno in dosledno uresničujemo v vsakdanjem življenju načela naše ustave in delavskega samoupravljanja, istočasno pa kar najbolj sodelujemo pri vseh akcijah za utrđitev gospodarskega položaja »Hoje« in s tem prispevamo k stabilizaciji gospodarstva Slovenije, oziroma Jugoslavije.

Marija Logar

Predsednik IO OOS TOZD — Galanterija Podpeč

JOŽE ZALAR

43 let, delavodja, v podjetju 20 let.

Za predsednika sindikata sem izvoljen prvič. Naloge, ki ne bodo lahke, šele spoznavam. Moja želja je delati in čim več proizvajati. To je želja tudi vsega kolektiva. Naloge določene z novo ustavo in statutom sindikatov so obširne, treba se jih bo lotiti. To še posebej velja za člane IO. Skrbijo me zaloge gotovih izdelkov, sindikat je v tem pogledu nemočen, potrebovali bomo pomoči, morda v obliki integracije.

Jože Zalar

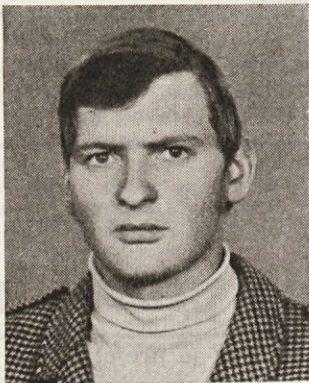
Predsednik IO OOS TOZD — Žaga — Rob

MIRKO KLANČAR

25 let, delavec, merilec lesa, v podjetju zaposlen dve leti.

Želja moja in ostalega kolektiva je, da bi nam bilo zagotovljeno delo. Naš kolektiv je majhen, problemov imamo pa veliko: težko delo v skladišču, neutrjena tla (ceste), vilničar je samo ime, vsak dan ga moramo popravljati.

Ne vemo, kako bi si uredili toplo malico, KZ dobiva bone v višini samoupravnega sporazuma, skrbi me, da smo res na robu. Želimo pa, da bi več ustvarili sebi in skupnemu podjetju.

Mirko Klančar

Predsednik IO OOS TOZD — Tesarstvo

ANTON FORTUNA

43 let, KV mizar, vodja mizarске delavnice, v podjetju nad 20 let.

Za predsednika sindikata sem izvoljen drugič, moja želja je, da bi imel od članov IO več pomoči. Naša naloga v TOZD je skrb za večjo produktivnost dela, disciplino ter splošno štednjo, uprava pa naj skrbi za naročila in prodajo. Delavci žele ob koncu meseca zasluženi denar. Povečati bo treba zmogljivosti za letovanje na morju. Fluktuacija delovne sile nam zelo škoduje, posvetiti moramo vso skrb za ustalitev zaposlenih, tako bomo povečali produktivnost in samoupravni sistem.

Anton Fortuna

Predsednik IO OOS TOZD Žaga — Škofljica

ALOJZ ŠTANCAR

40 let, brusnič rezil, v podjetju zaposlen 19 let.

Zadan program bomo težko uresničili, naše želje v TOZD so, da bi se marsikaj uredilo: garderobe, dvorišče in še kaj. Samoupravne odnose je treba dograjevati na nivoju podjetja HOJA in v TOZD.

Povečati moramo skrb za izobraževanje, predvsem strokovno, zaustaviti fluktuacijo delovne sile in posvetiti vso skrb varčevanju, produktivnosti dela in spoštovanju stabilizacijskih ukrepov.

Alojz Štancar

Predsednik IO OOS TOZD — Velox, Koprška

MILAN ILJAŽ

36 let, delavec pri stroju, v podjetju zaposlen 2 leti.

Težko si predstavljam učinkovito delo sindikata, ker obratujemo v dveh izmenah. Delam na stroju, ki ga ne smem zapustiti razen v odmoru, če pa nastane okvara, pa imamo še več dela. Člani IO ne prihajajo vsi na sejo, ker delajo v dveh izmenah in pa tudi zaradi drugih vzrokov. Želel bi pomoči vodilnih, sicer smo vsi člani sindikata.

Štirje predsedniki delavskih svetov: Ivan Vidovič, prvi predsednik DS v Podpeči, Jože Jerman, prvi predsednik DS Tesarja, Jernej Nartnik, prvi predsednik DS Lesne industrije Polhov Gradec ter Jože Škrbec, sedanji predsednik DS Hoje.

Želel bi, da bi spoštovali red in disciplino, kvaliteto delo in izdelke, da bi prišli iz težav. Sanacijski program izvajamo po svojih močeh. Že v prvih mesecih po sprejetju programa smo dosegli vidne uspehe. Brez discipline in reda ne bomo uspeli splavati na suho.

Milan Iljaž

Predsednik IO OOS TOZD — Stavbno mizarstvo, Koperska ulica

ALEKSANDER IVANJKO

37 let, KV mizar, vodja stroja, zaposlen v podjetju 11 let.

Za predsednika sindikata sem prvič izvoljen. Zavedam se, da je ta naloga dokaj zahtevna in odgovorna. Naš kolektiv se zaveda, da bo moral sam poskrbeti, da bomo splavali iz težav. Moram reči, da so člani IO prizadevni, bi pa želel, da bi se še bolj poglobili v program, ki smo si ga zadali.

Naša tovarna je bila hitro zgrajena, vendar pa še marsikaj manjka. S prizadevnostjo vodstva in kolektiva smo marsikaj slabega odpravili, še vedno

pa nimamo dovolj skladiščnih prostorov. Organizacija dela se postopoma izboljšuje in dopolnjuje. To pa je tudi želja vseh članov sindikata.

Aleksander Ivanjko

Predsednik IO OOS TOZD — Pohištvo Polhov Gradec

FRANC ČAMERNIK

47 let, skladiščnik žaganege lesa, zaposlen pri podjetju 25 let.

Programska izhodišča so mi znana, moja želja pa je, da bi hitreje napredovali z ozirom na naš uspeh, ki ga dosegamo. Veliko besed je bilo izrečeno o našem razvoju, mogoče smo ga dosegli 30-odstotno, bi ga pa morali veliko več. Ker sem v našem podjetju zaposlen že nad 25 let, mi je marsikaj znanega o gospodarjenju in samoupravljanju. Če bomo hoteli napredovati hitreje kot doslej, bomo morali porabiti več lastne energije in odločitev.

Želel bi več pomoči od članov IO in vodstva, predvsem pa, da bi vsi spoznali usmeritve sindikatov.

25-LETNICA DE-
LAVSKEGA SAMO-
UPRAVLJANJA

Srečanje in proslava

Dan samouprav-
ljalcev 27. junij le-
tos je bil še poseb-
no pomemben, saj
smo praznovali po-
memben jubilej de-
lavskega samouprav-
ljanja. Minilo je 25
let, kar je bil v ljud-
ski skupščini FLRJ,
27. junija 1950 spre-
jet temeljni zakon o
gospodarstvu z dr-
žavnimi gospodarski-
mi podjetji in z viš-
jimi gospodarskimi
zdrženji po delov-
nih kolektivih ali kot
je bil imenovan »za-
kon o prepustitvi to-
varn v upravljanje
delavcem«. Ta jubi-
lej smo praznovali s
proslavo naših jubi-
lantov, saj so bili
med njimi že nekate-
ri, ki so postavljali
temelje delavskemu
samoupravljanju v
podjetjih, ki so se
kasneje združila v
Lesni kombinat ozi-
roma Hojo. Na pro-
slavo je bilo povab-
ljenih 93 jubilarov,
od katerih je 1 praz-
noval 30-letni jubilej
dela v podjetju, 16
delavcev je praznova-
lo 25-letni jubilej, 23
delavcev 20-letni jubi-
lej, 36 delavcev 15-
letni jubilej in 17 de-
lavcev 10-letni jubilej.

Posebno toplo pa so bili
med jubilarji pozdravlje-
ni prvi predsedniki delav-
skih svetov iz leta 1950
in to Ivan Vidovič, prvi
predsednik delavskega sve-
ta Okrajne lesne industri-
je Podpeč in Jože Jerman,
prvi predsednik delavske-
ga sveta republiškega pod-
jetja »Tesar«, oba sedaj
že upokojenca, ter tov.
Jernej Nartnik, prvi pred-
sednik delavskega sveta
Lesne industrije Polhov
Gradec, sedanjí direktor
TOZD Pohoštvo in edini
30-letni jubilar. Proslave
se je udeležil tudi Janez
Čebulj, predsednik občins-
kega sveta zveze sindika-
tov Ljubljana Vič-Rudnik.
Po nagovorih predse-
dnika delavskega sveta pod-
jetja Jožeta Škrbca, se-
kretarja Ivana Remškarja,
predsednika konference sin-
dikatom Hoja Srečka Bož-
narja in Janeza Čebulja,
kot predstavnikov občinske-
ga sveta sindikatov so bi-
le razdeljene jubilarom
nagrade in plakete. Po
»obveznem« slikanju vseh
jubilarov so se jubilan-
ti in gostje razgovorili ob
zakuski in obujali spomi-
ne na čase, ko se je sa-
moupravljanje šele uvaja-
lo. Ob tem je izkoristil
priliko tudi sedanjí pred-
sednik delavskega sveta
tov. Škrbec za razgovor in
menjavo izkušenj z vete-
rani tov. Vidovičem, Jer-
manom in Nartnikom.

V prijetnem razpoloženju
so jubilarji in gosti kram-
ljali do večernim ur, ko
so se zadovoljni razšli z
ugotovitvijo, da je sreča-
nje in proslava prav lepo
uspela in z željo, da se
zopet srečajo ob nasled-
njem jubileju.

Ivan Remškar

Letošnji jubilarntje

● 30-letni jubilej

1. Nartnik Jernej — TOZD Pohoštvo Polhov Gradec

● 25-letni jubilej

1. Garvas Jože — TOZD Žaga Škofljica
2. Jereb Ivanka — TOZD Galanterija Podpeč
3. Jurček Francka — TOZD Galanterija Podpeč
5. Lenarčič Franc — TOZD Galanterija Podpeč
4. Kavčnik Miro — TOZD Gaganterija Podpeč
6. Mavec Ida — TOZD Galanterija Podpeč
7. Menard Jože — TOZD Galanterija Podpeč
8. Čamernek Franc — TOZD Pohoštvo Polhov Gradec
9. Kožuh Franc — TOZD Pohoštvo Polhov Gradec
10. Plestenjak Janez — TOZD Pohoštvo Polhov Gradec
11. Pustovrh Bernard — TOZD Pohoštvo Polhov Gradec
12. Stritthof Rudi — TOZD Pohoštvo Polhov Gradec
13. Kovač Štefan — TOZD Tesarstvo
14. Stražičar Alojz — TOZD Tesarstvo
15. Švigelj Franc — TOZD Tesarstvo
16. Suštar Janko — TOZD DSSS

● 20-letni jubilej

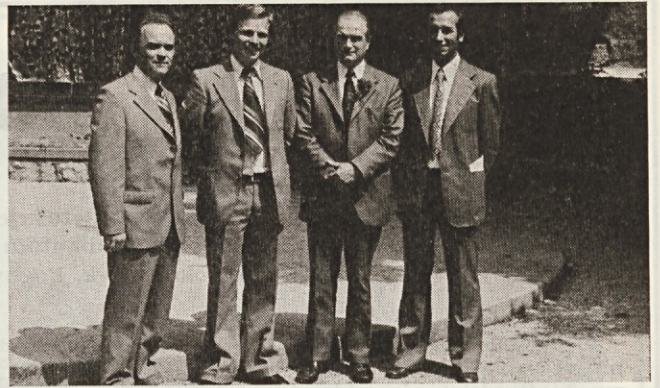
1. Peček Vincenc — TOZD Žaga Rob
2. Stancar Alojz — TOZD Žaga Škofljica
3. Grum Stane — TOZD Žaga Škofljica
4. Alič Anton — TOZD Galanterija Podpeč
5. Bernard Marija — TOZD Galanterija Podpeč
6. Ciber Marija — TOZD Galanterija Podpeč
7. Doles Franc — TOZD Galanterija Podpeč
8. Grča Angela — TOZD Galanterija Podpeč
9. Konestabo Marija — TOZD Galanterija Podpeč
10. Kuclar Alojz — TOZD Galanterija Podpeč
11. Lenarčič Francka — TOZD Galanterija Podpeč
12. Lipovšek Marija — TOZD Galanterija Podpeč
13. Peternelj Stanka — TOZD Galanterija Podpeč
14. Šebenik Alojzija — TOZD Galanterija Podpeč
15. Zajc Vida — TOZD Galanterija Podpeč
16. Zalar Jože — TOZD Galanterija Podpeč
17. Bradeško Pavel — TOZD Pohoštvo Polhov Gradec
18. Koprivec Franc — TOZD Pohoštvo Polhov Gradec
19. Koprivec Jože — TOZD Pohoštvo Polhov Gradec
20. Fortuna Anton — TOZD Tesarstvo
21. Kurent Ivan — TOZD Tesarstvo
22. Povirk Alojz — TOZD Stavbno mizarstvo
23. Uršič Jožefa — DSSS

● 15-letni jubilej

1. Hiti Erik — TOZD Žaga Rob
2. Ivančič Anton — TOZD Žaga Rob
3. Jamnik Viktor — TOZD Žaga Rob
4. Javornik Janez — TOZD Žaga Rob
5. Somrak Jože — TOZD Žaga Rob
6. Aličajič Hasan — TOZD Žaga Škofljica
7. Cesar Jože — TOZD Žaga Škofljica
8. Ciber Jože — TOZD Velox
9. Alič Majda — TOZD Galanterija Podpeč
10. Jeklin Marija — TOZD Galanterija Podpeč
11. Jenc Marija — TOZD Galanterija Podpeč
12. Kastelic Kristina — TOZD Galanterija Podpeč
13. Koščak Stanka — TOZD Galanterija Podpeč
14. Morn Dragica — TOZD Galanterija Podpeč
15. Rutar Nežka — TOZD Galanterija Podpeč
16. Šeškar Pavla — TOZD Galanterija Podpeč
17. Suštaršič Pavla — TOZD Galanterija Podpeč
18. Čamernek Angela — TOZD Pohoštvo Polhov Gradec
19. Gerjol Franc — TOZD Pohoštvo Polhov Gradec
20. Hribernik Marija — TOZD Pohoštvo Polhov Gradec
21. Koprivec Ana — TOZD Polhov Gradec
22. Koritnik Franc — TOZD Pohoštvo Polhov Gradec
23. Malovrh Martin — TOZD Pohoštvo Polhov Gradec
24. Nartnik Anton — TOZD Pohoštvo Polhov Gradec
25. Rožnik Jernej — TOZD Pohoštvo Polhov Gradec
26. Založnik Pavla — TOZD Pohoštvo Polhov Gradec
27. Lepič Franjo — TOZD Tesarstvo
28. Naskovski Kosta — TOZD Tesarstvo
29. Bokal Janez — TOZD Stavbno mizarstvo
30. Erbežnik Janko — TOZD Stavbno mizarstvo
31. Fajdiga Cilka — TOZD Stavbno mizarstvo
32. Gorše Marija — TOZD Stavbno mizarstvo
33. Petek Edvard — TOZD Stavbno mizarstvo
34. Mitrovič Sretan — TOZD Stavbno mizarstvo
35. Kogovšek Miza — TOZD Stavbno mizarstvo
36. Dolinar Marija — DSSS

● 10-letni jubilej

1. Ferbar Kristina — TOZD Velox
2. Gantar Marjanca — TOZD Galanterija Podpeč
3. Gruden Anton — TOZD Galanterija Podpeč
4. Zalar Terezija — TOZD Galanterija Podpeč
5. Zega Ana — TOZD Galanterija Podpeč
6. Petelin Jože — TOZD Galanterija Podpeč
7. Košir Jakob — TOZD Pohoštvo Polhov Gradec
8. Železnik Pavel — TOZD Pohoštvo Polhov Gradec
9. Tomič Božidar — TOZD Tesarstvo
10. Hitij Alojz — TOZD Tesarstvo
11. Kordiš Franc — TOZD Stavbno mizarstvo
12. Meglen Ignacij — TOZD Stavbno mizarstvo
13. Prijatelj Jože — TOZD Stavbno mizarstvo
14. Juvan Janez — TOZD Stavbno mizarstvo
15. Kern Bojan — DSSS
16. Majcen Anton — DSSS
17. Tehovnik Anton — DSSS

30-letni jubilarnt Jernej Nartnik (drugi z desne) v družbi s tovarišem Remškarjem, Škrbcem in Božnarjem

25-letni jubilarnti

20-letni jubilarnti

15-letni jubilarnti

10-letni jubilarnti

NEKO SOBOTO
OB KONCU LETOŠNJEGA
POLETJA

Obisk pri Polhovgrajčanih

Neko, malce oblačno soboto s tobo koncem letošnjega poletja smo obiskali TOZD Polhov Gradec. Pogovarjali smo se z jubilatoma JERNEJEM NARTNIKOM, pa še z dvema drugima članoma kolektiva. Pogovor med nami pa je tekel takole:

● **LOGAR:** Tovariš Nartnik, v temle obratu, oziroma TOZD delate že trideset let. Kot mi je znano, ste letos edini naš jubilat »tridesetletnik«. Prav gotovo je v razvoju Mizarstva Polhov Gradec velik delež vašega dela in prizadevanja. Povejte nam, prosim, kako je bilo, ko ste pričeli septembra 1945 tu delati?

NARTNIK: 1945. leta je bila tu ustanovljena Lesna zadruga, ki se je ukvarjala le z rezanjem lesa iz okoliških gozdov. Zaposlenih je bilo okrog 15 delavcev. Ze leto dni kasneje smo pričeli uvajati proizvodnjo stanovanjskih barak — pisarniških provizorjev. Do leta 1949 se je število zaposlenih povečalo na 70.

● **L.:** Kako se je potem razvijala proizvodnja in organizacija obrata?

NARTNIK: Ze leta 1949 je bila Lesna zadruga ukinjena in se je

Jernej Nartnik

formirala okrajna lesna industrija Polhov Gradec, ki se je kasneje preimenovala v Lesno industrijo Polhov Gradec, kar je ostala do združitve v Lesni kombinat Ljubljana leta 1963. V letu 1949 smo prenehali s proizvodnjo pisarniških provizorjev. Pričeli smo uvajati proizvodnjo pohištva v novo zgrajenem objektu na lokaciji, kjer sedaj dograjujemo tovarno.

● **L.:** Kakšno pohištvo ste pa delali, in kam ste ga prodajali?

NARTNIK: Izdelovali smo kuhinjsko in sobno pohištvo, ki je bilo masivno. Polagoma, pa smo z izpopolnjevanjem obrata prehajali na zahtevnejše, sodobnejše pohištvo. Prodajali smo ga za trgovsko mrežo. Razvoj pohištvenega obrata se je pospešil zlasti z združitvijo v Lesni kombinat.

● **L.:** Se je med tem časom zaposlilo kaj več delavcev?

NARTNIK: Ne, vse do leta 1963 je ostalo število zaposlenih enako, to je okrog 70.

● **L.:** Kako je bilo z ža-go?

NARTNIK: Žaga je ostala taka kot je bila vsa leta, razen manjših: izboljšali smo pogoj fizičnega dela. Bistveno pa so se menjali pogoji dela in same organizacije dela na skladišču žaganega lesa, s nabavo viličarja.

● **Letos že štiri stare milijarde**

● **L.:** Nam lahko razvoju proizvodnje malce prikažete v številkah?

NARTNIK: Ob združitvi v Lesni kombinat je znašala vrednost letne proizvodnje 300 starih milio-

nov, in sicer je bilo 80 % vrednosti proizvodnje žaganega lesa, 20 % pa finalnih izdelkov. V letošnjem letu pričakujemo vrednost proizvodnje v višini 4 milijarde starih din. Od tega žaga zajema 25 %, finalni izdelki — pohištvo pa 75 % vrednosti proizvodnje. Iz tega je razvidna sprememba strukture proizvodnje naše TOZD, v korist finalne proizvodnje. V tem je tudi naša perspektiva. Žaga je omejena na svoje surovinsko zaledje, ki daje letno ca. 10.000 m³ hlodovine in ni možno povečati kapacitet. Žagani les porabimo približno 20 % za lastno finalno proizvodnjo, 20 % ga dobavimo drugim TOZD »Hoje«, okrog 60 % žaganega lesa pa gre na trg.

● **L.:** Kaj pomeni za TOZD Polhov Gradec izgradnja nove hale?

NARTNIK: Izgradnja nove tovarniške hale pomeni, 1800 kvadratnih metrov delovnega prostora. S pridobitvijo teh prostorov je šele dejansko dana možnost hitrega razvoja proizvodnje pohištva, predvsem pohištva za izvoz.

● **L.:** Kako pa je z deli za izvoz — Libijo?

NARTNIK: Trenutno zaključujemo dela za prvi objekt bolnice, v vrednosti dveh milijard dvesto milijonov starih din. 95 % teh del je že končanih in je blago odpremljeno v reško luko. V letu 1976, oziroma ko bo objekt zato usposobljen, je predvidena montaža. Izdelujemo že opremo za drugi objekt bolnice v Libiji. Ta objekt je istega tipa kot prvi, je pa dosežena pogodbeno cena ugodnejša in znaša ca. dve milijardi petsto milijonov starih din, brez montaže. Oprema mora biti izgotovljena in dostavljena na Reko, do konca tega leta.

● **L.:** Kakšno prednost za TOZD ima delo za Libijo?

NARTNIK: To so razmeroma obsežna dela, ki se po posameznih pozicijah lahko smatrajo za manjše serije, kar ustreza tukajšnjim delovnim pogojem. Cena po pogodbi in izvozne premije zagotavljajo uspešen zaključek posla za TOZD in s tem za »Hoje«. Prednost tega naročila je tudi v tem, da dela ne vežejo naših obratnih sredstev, ker kupec ob naročilu — podpisu pogodbe, da akontacija za nabavo osnovnega materiala, fakturiranje in plačilo pa se vrši takoj, ko je blago izdelano, uskladiščeno v našem skladišču, oziroma v skladišču luke Reka.

● **L.:** Kaj pa proizvodnja ABC pohištva?

NARTNIK: Poleg proizvodnje za izvoz, teče vsopredno kot dopolnilno proizvodnjo ABC pohištva, ki gre zadovoljivo v prodajo in pričakujemo v tem letu realizacijo te proizvodnje približno za 500 milijonov din.

● **Skoraj vsi z ustrezno kvalifikacijo**

● **L.:** Ali so se z razvojem TOZD vzporedno razvijali tudi kadri in kako?

NARTNIK: Preusmeritev primarne žagarske proizvodnje na proizvodnjo pohištva, je bila pogojena z večjimi kadroviskimi zahtevami. V tradiciji kraja samega ni bila proizvodnja pohištva in ni bilo mizarjev, ki jih je moralo podjetje šele usposobiti. To smo uspeli z vključitvijo vajencev v naš kolektiv in s pritučitvijo v internih tečajih. Trenutno kadrovska struktura povsem ustreza, saj v pohištveni proizvodnji skoraj ni delavca, ki bi ne imel potrebne kvalifikacije. Ta zadovoljiva kadrovska struktura je tudi rezultat novega sistema nagrajevanja po našem samoupravnem sporazumu

o delitvi osebnih dohodkov, ki ga je kolektiv Polhovnega Gradca pravilno razumel in so se tisti, ki niso imeli ustrezne izobrazbe, takoj odzvali ter se udeležili organiziranega tečaja za pridobitev kvalifikacije. Tečaj so tečajniki zveli zelo resno, o čemer priča tudi sam rezultat tečaja in vsi tečajniki so ga uspešno opravili, za kar jih je vse pohvaliti.

● **L.:** Kakšna pa je perspektiva TOZD?

NARTNIK: Zelja kolektiva in vodstva TOZD je, da bi se gospodarski položaj »Hoje« čimprej saniral tako, da bi bil zagotovljen nadaljnji razvoj TOZD v okviru že sprejetega razvojnega programa podjetja. Samoupravljanje naj bi res prišlo do izraza v pravi smislu in vsaka TOZD naj bi razpolagala z rezultati svojega dela.

● **L.:** In ženska delovna sila pri vas?

NARTNIK: Od 105 zaposlenih je 32 žensk, ki so vključene v proizvodnjo pohištva. Predvsem je to priložna delovna sila, vendar pa imajo razen redkih vse potrebne kvalifikacije. Pri nas je delala več kot 15 let Marija Hribar, kot cirkularist. Čeprav smo ji večkrat ponudili lažje delovno mesto, ga ni sprejela. Svoje delo je opravljala tako dobro, kot vsak moški, pri tem pa se je tudi na delovnem mestu odražal njen smisel za red, ki je za ženske značilnejši.

● **L.:** Kaj pomeni TOZD Polhov Gradec za sam kraj in njegove ljudi?

NARTNIK: V našem kraju ni druge industrije in je TOZD edini obrat tukaj. Dnevno se na delo drugim vozi še okrog 200 ljudi. Deloma si domača delovna sila išče zaposlitev v Ljubljani, zaradi ustreznih delovnih mest. Če bi se naš obrat razširil, pa ni izključeno, da bi se ti ljudje vključili v našo delovno skupnost.

Za samo krajevno skupnost Polhov Gradec je TOZD Mizarstvo bistvenega pomena, zlasti glede financiranja potreb našega kraja.

● **L.:** Tovariš Nartnik, hvala lepa za ta zanimiv in izčrpen pogovor. Kot jubilatnu, za vaših 30 let zvestega in uspešnega dela v Mizarstvu Polhov Gradec, pa vam skupaj z bralci »Hoje« čestitam.

● **Skladišče hlodov brez mehanizacije**

Tovariša MLINARJA FILIPA, ki je bil na dopustu, smo našli pri sinu, ki se je pravkar oženil, pa mu je ata pomagal urejati stanovanje. Sedeli smo v prijetni kuhinji in naš pogovor je stekel takole:

● **L.:** Od kdaj ste tovariš Mlinar zaposlen pri TOZD Polhov Gradec?

MLINAR: Od marca 1946. Vsa ta leta delam na skladišču hlodov. Sprva je bila tu samo žaga in bilo nas je le nekaj delavcev. Kasneje se je organizirala še mizararna.

● **L.:** Ali se je delo v skladišču kaj spremenilo od tistega, izpred skoraj 30 let?

MLINAR: Delo je tu težko, olajšano nam je sedaj je s tem, da dela delavec več. Sedaj smo trije, včasih pa dva delala le dva. Vendar pa rad delam na žagi. Mehanizacije na skladišču hlodov ni. Dovož na žago in razkladanje je tako, kot je bilo pred leti. Velikokrat delam tudi ob prostih sobotah ter čez sšite in to zato,

ker kmetje najraje ob sobotah pripeljejo les, ker pa stanujem blizu žage, pridem in prevzamem hlode kadar pač je. Z veseljem delam predvsem zato, ker se delavci razumemo med seboj.

Gatr, na katerem žagamo v Polhovem Gradcu je še iz leta 1924. Kar dobro se drži in tudi glede popravil ni preveč zahteven. Včasih je bil pogon ves samo na vodno silo — potok Božna, sedaj pa mu pomaga še elektrika. Na skladišču žaganega lesa imamo sedaj v pomoč viličarja, ki je zra kušenta. Na skladišču hlodovine delamo v dveh izmenah, kadar pa je hlodovine zelo veliko, tudi v treh. Včasih so na tem delu delale tudi ženske, sedaj ne več, saj je delo zelo naporno.

● **L.:** Ali je kaj opaziti razvoju v našem podjetju?

MLINAR: Razvoj modernejše proizvodnje je očiten v mizararni. Na splošno pa imam občutek, da nam trenutno ne kaže dobro. Ne gre mi namreč v glavo, da pri nas na žagi vse kar razrežemo prodamo, na plačah se pa to ne pozna. Ne vem koliko časa bomo še delali za tiste TOZD, ki jim ne gre? Pri nas na žagi se dela s polno paro, mizararna tudi dobro dela in je dobiček, plače pa ...? Ne rečem, saj nekaj se je že povišalo od lani, a pri tej draginji je to premalo.

● **L.:** Kaj pa mislite o delih za Libijo?

MLINAR: Dela za bolnico v Libiji so nas pa res zaposlila za kar precej časa. Kaže, da bo za sluzček.

Filip Mlinar

● **L.:** In sindikat pri vas?

MLINAR: Ne naš sindikat je bil v nekaterih letih zelo aktiven, včasih pa tudi ne. Organizirane smo imeli proslave ob prazniku prvega maja, 20. november in podobno. Tudi na izlete smo šli, na Gorenjsko in še kam drugam. Lani smo bili na Stajerskem v Ptujju, ogledali pa smo si tudi vinski klet v Ormožu. Na vse izlete nisem šel, ker sem imel doma preveč dela.

● **L.:** Kako pa preživljate dopust?

MLINAR: Vedno kaj delam, pri hiši, letos pa tu pri sinu. Morje nimam rad, v hišici na Kravcu pa bi moral sam kuhati — to pa ne bi bil dopust. Tudi moja žena je najraje doma.

Tovariša Mlinarja je klicalo delo, nas pa pot naprej, zato smo se poslovili in se mu še enkrat opravičili za »motno na dopustu« (delu).

● **Z devetimi leti s trebuhom za kruhom**

Nadaljevali smo pot po prijetni Polhograjski dolini vso v soncu, ki je med našim potepanjem že pretloro mračno, oblačno jutro. Prispeli smo do hišice, katere okna so bila polna rož. To je dom Marije Hribar, dolgoletne sodelavke TOZD Polhov Gradec. Prav-

kar je prišla domov z velikim košem krompirja. Poprosila sem jo, da bi nam kaj povedala iz svojega življenja.

Prišli smo k njej popolnoma nenajavljeni kar res ni v ljudno in tovariško Hribarjevo še enkrat prosim, da nam to oprosti.

Najprej mi je Hribarjeva rekla, »Ja, saj nič ne vem, saj vam nimam kaj povedati« no, ko pa sva sedeli pri njej v kuhinji, prostoru, ki je pač nam ženskam še vedno kar najbolj domač, je pogovor prišel v pravi tir.

● **L.:** Danes sem slišala, da ste delali več kot 15 let uspešno na cirkularju. To delo je težko, in še moški mu ni vsak kos. Kako, zakaj ste delali na tem delovnem mestu? Ali ste od tod doma?

Hribar: Na žagi v Polhovem Gradcu sem res delala skoraj 19 let. Kako pa je prišlo do tega, da sem se zaposlila na žagi je pa dolga zgodba. Nisem od tu, doma sem iz Zgornjega Brnika. Veste, sedaj govore o Brniku, pa to sploh ni kraj, je letališče je. Imamo pa kraj Zgornji Brnik in Spodnji Brnik. Pri nas doma nas je bilo 11 otrok in morala sem že z 9 leti s trebuhom za kruhom. Najprej sem služila za pastirico in pestro v Nasovčah, v domači vasi in v Senčurju. Po tem pa sem šla delati v Robež na posestvo, kjer sta bila sestra in njen mož kot oskrbnika. V rejli smo imeli 70 do 80 bikov. Veste, pa niso vsi bikji divji. Na enega se pa še danes spominim, imel je »na pikie moške. Cim je katerega videl, je kopal zemljo take, da bi se v tisto luknjo tudi sam skrtil. Potem pa sem šla za praznike na polhovgrajsko Grmado s sestro in svakom in se tu seznanila s svojim, sedaj že pokojnim mošem. To nas je bilo takrat ljudi in Grmadi in res

● **L.:** In kako ste prišli do cirkularja?

Hribar: Ja, vprašali so me, če bi delala še kaj drugega. Rekla sem, da bi na cirkularju. Najprej sem »štucalaa« deske in rezala žarnje na 1 m, za butare. Kasneje pa sem se privadila žamat deske. V glavnem pa sem delala na »štucarju«, žamat so me dali, če ni bilo drugega. »Štucanje« je res težko delo, eno najtežjih del pri žagi. Vedno sem bila enako plašana kot moški. Kasneje, ko se je zaposlilo več moških žagarjev, so me hoteli pregovoriti, da bi šla na lažje delo, pa nisem hotela. Rekla sem jim ne, do pokojnine bom tole delala. In res sem vzdržala. Dela sem se navadila in tudi znala sem si ga malo olajšati. Veste, ko sem pred osmimi leti delo na žagi zapustila in se upokojila, mi je bilo težko. Nekaj časa je bilo vse prvo okrog mene.

S kolektivom imam še redno stik. Povabijo me na izlete pa drva še dobim. Tudi za novo leto me ne pozabijo.

● **L.:** Ste pri tem delu imeli kdaj nesrečo?

Hribar: O, to pa ne. Čeprav je stroj res nevaren. Nič se mi ni zgodilo. Šla sem stran cela in zdrava. Pa tudi sedaj se še dobro počutim in ne bi se ustrašila kakega mladega pri cirkularju.

● **L.:** Kot vidim, imate lepe, tople spomine na tista leta na žagi.

Hribar: Ja veste, smo se zelo vkup vzeli. Pomagali smo drug drugemu, saj danes gre težko meni, jutri pa tebi. Res smo se razumeli.

● **L.:** Kako pa ste preživljali dopuste?

Hribar: Dokler je bil mož še živ nisem šla nikamor. Iz internacije se je revež vrnil hudo bolan. Potreboval me je in skrbela sem za oba.

Kasneje pa sem bila enkrat 10 dni v Kranjski gori. Tudi morje sem videla in se peljala po njem, ko sva šla s pokojnim možem obiskati otok Rab, kjer je bil interniran pod Italijani. Pa mi ni za morje.

● **L.:** In kaj počnete sedaj?

Hribar: No, tale moj »grunat« imam, pa rože, sedaj polet pa sta pri meni še dva fanta, od nečakinje sinova. S sosedi okrog se ne kregam, saj nimam ne otrok in ne kur. Zaradi obojega pride med mejaši še največkrat od prepira. Res včasih je malce samotno tu, pa navadiš se samotariti.

Poslovili smo se od prijazne tovarišice. Zelim ji, da bi ji rože še naprej tako lepo uspevale, in da bi njena fanta iz Ljubljane kar največkrat prišla s svojimi.

● **L.:** Kako pa je na žagi bilo?

Hribar: Ko sem se zaposlila, je v Polhovem Gradcu delala le žaga. Najprej so me dali na »placu« (skladišče žaganega lesa). Ni bilo vprašanje, ali je dež ali sonce, ali je lahek ali težek les. Delali smo 4 m visoke kope. V našem obratu smo nekaj časa delali barake in palete za opeko.

Marija Hribar

● **Ženska in težaško delo**

● **L.:** Ali je poleg vas delala še katera ženska?

Hribar: Bila je še ena pred menoj, a ni delala na tako težkem delu. Kasneje jih je še nekaj prišlo, a ne za dolgo časa.

● **L.:** In kako ste prišli do cirkularja?

Hribar: Ja, vprašali so me, če bi delala še kaj drugega. Rekla sem, da bi na cirkularju. Najprej sem »štucalaa« deske in rezala žarnje na 1 m, za butare. Kasneje pa sem se privadila žamat deske. V glavnem pa sem delala na »štucarju«, žamat so me dali, če ni bilo drugega. »Štucanje« je res težko delo, eno najtežjih del pri žagi. Vedno sem bila enako plašana kot moški. Kasneje, ko se je zaposlilo več moških žagarjev, so me hoteli pregovoriti, da bi šla na lažje delo, pa nisem hotela. Rekla sem jim ne, do pokojnine bom tole delala. In res sem vzdržala. Dela sem se navadila in tudi znala sem si ga malo olajšati. Veste, ko sem pred osmimi leti delo na žagi zapustila in se upokojila, mi je bilo težko. Nekaj časa je bilo vse prvo okrog mene.

S kolektivom imam še redno stik. Povabijo me na izlete pa drva še dobim. Tudi za novo leto me ne pozabijo.

● **L.:** Ste pri tem delu imeli kdaj nesrečo?

Hribar: O, to pa ne. Čeprav je stroj res nevaren. Nič se mi ni zgodilo. Šla sem stran cela in zdrava. Pa tudi sedaj se še dobro počutim in ne bi se ustrašila kakega mladega pri cirkularju.

● **L.:** Kot vidim, imate lepe, tople spomine na tista leta na žagi.

Hribar: Ja veste, smo se zelo vkup vzeli. Pomagali smo drug drugemu, saj danes gre težko meni, jutri pa tebi. Res smo se razumeli.

● **L.:** Kako pa ste preživljali dopuste?

Hribar: Dokler je bil mož še živ nisem šla nikamor. Iz internacije se je revež vrnil hudo bolan. Potreboval me je in skrbela sem za oba.

Kasneje pa sem bila enkrat 10 dni v Kranjski gori. Tudi morje sem videla in se peljala po njem, ko sva šla s pokojnim možem obiskati otok Rab, kjer je bil interniran pod Italijani. Pa mi ni za morje.

● **L.:** In kaj počnete sedaj?

Hribar: No, tale moj »grunat« imam, pa rože, sedaj polet pa sta pri meni še dva fanta, od nečakinje sinova. S sosedi okrog se ne kregam, saj nimam ne otrok in ne kur. Zaradi obojega pride med mejaši še največkrat od prepira. Res včasih je malce samotno tu, pa navadiš se samotariti.

Poslovili smo se od prijazne tovarišice. Zelim ji, da bi ji rože še naprej tako lepo uspevale, in da bi njena fanta iz Ljubljane kar največkrat prišla s svojimi.

jim hrupom pregnati samotne dni.

● **Trikrat med jubilanti**

Že na popoldanskem ših-tu v sami tovarni pa smo obiskali FILIPA BOZNARJA. Zmotili smo ga pri delu, a si je vseeno vzel čas za nas.

● **L.:** Tovariš Božnar, koliko časa že delate v obratu oziroma TOZD Polhov Gradec?

BOZNAR: Od oktobra 1953. leta sem že tu. Zaposlil sem se sprva le sezonsko, ker je na obratu manjkalo delovne sile, potem pa sem tu ostal. Prva tri leta sem delal ves čas samo nočni šiht. Pomagal sem na »štucarju«, kasneje pa sem to delo opravljal samostojno. Delal sem tudi na poravnalnem stroju, kjer sem prišel ob del prsta.

● **L.:** Ko ste se zaposlili, niste imeli kvalifikacije. Danes pa delate na precej zahtevnih strojih, kako ste prišli do tega?

BOZNAR: Pred osmimi leti sem prišel do kvalifikacije. Imeli smo organizirane tečaje v Skofji Lohi, trikrat v zimskem času po šest tednov. Tako sem pridobil kvalifikacijo strojni mizar. Sedaj delam približno pet let na mozničarki. Tu je treba biti zelo natančen.

● **L.:** Ker ste že toliko časa pri podjetju, nam gotovo lahko poveste ali so se pogoji dela v tem času kaj spremenili?

BOZNAR: Seveda so se, sedaj so veliko boljše. Tudi osebni dohodki so lepsi, čeprav ves čas jamramo, ne to je pa že kar človeška slabost. Sam sem z delom tu zelo zadovoljen in rad delam.

● **L.:** Gotovo ste bili že kdaj jubilat?

BOZNAR: Bil sem jubilat za 10, 15 in 20 let. Človeku kar dobro dene, da se te kdaj pa kdaj spomnijo, da si še nekaj časa pri hiši.

● **L.:** Kako pa kaj sindikat?

BOZNAR: Tale naš sindikat je včasih bolj, včasih pa malo manj aktiven. Velikokrat je na primer organiziral kar prijeten izlet. Tako sem se udeležil izletov v Benetke, Celovec in Gradec. Drugače pa se tu v kolektivu razumemo med seboj. No, včasih je že na peto, pa se kmalu upogolhamo.

● **L.:** Ste v vaši družini samo vi, ki prinesete »kuverto« domov?

BOZNAR: Da, samo jaz sem zaposlen. Včasih je tu delala še moja žena, pa je službo morala opustiti zaradi bolezni najmlajšega. Imam šest otrok. Najstarejša hči gre letos na univerzo. Odlučila se je za medicino. Sin gre na srednjo tehnično — lesno smer, eden gre v drugo gimnazijo, dva pa še v osemletko. Otroci imajo nekaj stipendije od občine in tu di »Hoje«. Res denarja nimamo preveč, a otroci so skromni in pridni.

● **L.:** In kako preživljate dopuste?

BOZNAR: Rad grem v hribe. Na morje sem šel le enkrat na izlet. Otroci so šli s solo na morje.

● **L.:** Kaj pa stanovanjsko vprašanje?

BOZNAR: Prej smo bili bolj na temem. Potem pa sem dobil dvakrat pri podjetju posojilo, nekaj sem prihranil, pa delal sem veliko sam. Sedaj imamo več prostora in nam je tako lepše.

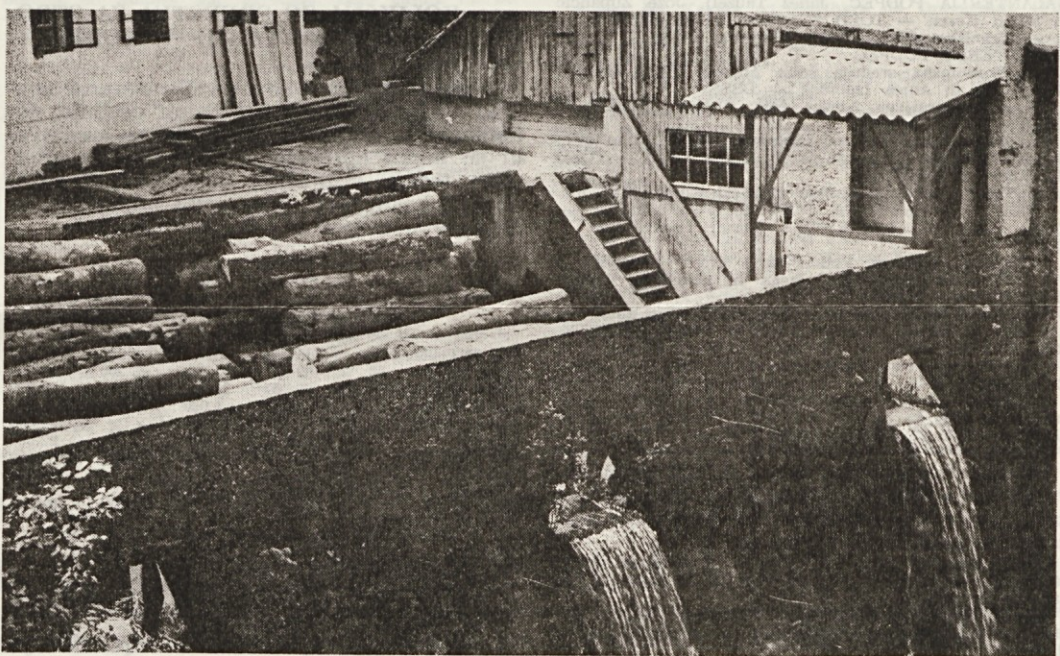
● **L.:** Tovariš Božnar, ne bom vas več motila pri delu, hvala lepa, ker ste si vzeli čas in nasvidenje!

Poslovili smo se od prijaznih Polhovgrajčanov. Sama, pa se ob tej priliki zahvaljujem vsem, ki so tisto soboto sodelovali in mi pomagali, da so prišli tile pogovori na papir.

L. M.

Pogled na skladišče hlodovine v Polhovem Gradcu

Skladišče hlodovine in žaga

Zaboji v katerih so naši izdelki namenjeni v Libijo

• KAKO PODJETJE »HOJA« IZVAJA DRUŽBENI DOGOVOR O TEMELJNIH KADROVSKE POLITIKE IN SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA

Vsestranska skrb za izobraževanje

Vsem delavcem na dopolnilnem izobraževanju na srednjih in višjih šolah je odbor za medsebojna razmerja odobril izredne plačane študijske dopuste — Sredstva za strokovno izobraževanje znašajo 1,5 odstotka bruto izplačanih osebnih dohodkov

Družbeni dogovor o temeljih kadrovske politike obvezuje organizacije združenega dela na območju ljubljanskih občin med drugimi obveznostmi tudi, da slehernemu zaposlenemu delavcu omogočijo pridobivanje dopolnilnega in funkcionalnega, strokovnega, idejnopolitičnega, družbenoekonomskega in splošnega izobraževanja, predvsem pa delavcem, ki opravljajo dela, za katera nimajo zahtevane šolske ali strokovne izobrazbe.

V skladu z družbenim dogovorom je podjetje »Hoja« v šolskem letu 1974/75 povrnilo stroške šolanja za dopolnilno izobraževanje naslednjim delavcem:

- Višja tehniška varnostna šola: Jože Znidarič — DSSS
- Višja šola za lesarstvo: Anton Tehovnik — DSSS
- Višja upravna šola: Franc Cebular — DSSS
- Tehniška šola za lesarstvo: Jurij Kramžar — TOZD GALANTERIJA PODPEČ, Janez Tauželj, Jože Zupančič in Milan Koren — TOZD STAVBNO MIZARSTVO
- Tehniška elektro šola: Vladimir Svete — TOZD GALANTERIJA PODPEČ
- Ekonomska srednja šola: Angelca Zalar, Ivanka Grdadolnik in Anica Izgoršek — DSSS
- Administrativna 2-letna šola: Tatjana Berglez — DSSS
- Delovodska šola za lesarstvo: Milan Miholjevič, Stanislav Lemut, Milan Mavsar in Anton Anžur — TOZD STAVBNO MIZARSTVO
- Tečaj angleškega jezika: Bernard Kučej, dipl. inž. — TOZD GALANTERIJA PODPEČ, Peter Hafner — TOZD STAVBNO MIZARSTVO, Jernej Logar, inž. — DSSS.
- Tečaj nemškega jezika: Jurij Trček — DSSS.
- Preizkus znanja angleškega in nemškega jezika: Irena Rebolj — DSSS.
- Tečaj »Work Factor«, osnovni postopek in določanje količnika za napor: Anton Vidovič — TOZD GALANTERIJA PODPEČ.
- Tečaj za voznika viličarja: Alojz Černič — TOZD ŽAGA ŠKOFLJICA.
- Tečaj tehnike skladiščenja in organizacija poslovanja skladišč I. in II. st.: Milan Mavsar in Janko Uhan — TOZD STAVBNO MIZARSTVO.

Vsem delavcem na dopolnilnem izobraževanju na srednjih in višjih šolah je odbor za medsebojna razmerja odobril izredne plačane študijske dopuste, in to:

- Za šolanje na srednjih šolah: 2 delovna dneva za polaganje izpita za vsak predmet in 15 delovnih dni za zaključni izpit.
- Za šolanje na višjih šolah: 3 delovne dni za polaganje izpita za vsak predmet in 30 delovnih dni za diplomno.

V šol. letu 1974/75 so končali šolanje ter diplomirali in maturirali: Franc Cebular — višji upravni delavec, Angelca Zalar in Ivanka Grdadolnik — ekonomski tehnik, Milan Miholjevič, Stanislav Lemut, Milan Mavsar in Anton Anžur — delovodja za lesarstvo.

Vsem delavcem iskreno čestitamo in jim v novem poklicu želimo mnogo delovnih uspehov.

V šol. letu 1974/75 je podjetje »Hoja« organiziralo tečaj za priučene delavce s sodelovanjem Poklicne lesne šole Škofja Loka. Tečaj so uspešno opravili:

— V TOZD STAVBNO MIZARSTVO za priučene stavbne mizarje in dovrševalce površin: Igor Cvetko, Mile Cvijič, Anton Keršmanec, Andrej Lesica, Sretan Mitrovič, Avguštin Omahen, Radomir Ristič, Marjan Sladič in Zvonko Špoljarič.

— V TOZD POHIŠTVO POLHOV GRADEC za priučene pohištvene mizarje in dovrševalce površin: Franc Alič, Ana Božnar, Srečko Cankar, Stanislava Janša, Ida Justin, Marinka Kožuh, Franciška Kozjek, Franc Maloverh, Jožica Maloverh, Marija Oblak, Janez Plestenjak, Terezija Plestenjak, Barbara Ravnohrib in Janko Završnik.

Tudi tem delavcem iskreno čestitamo z željo, da bi z dopolnilnim izobraževanjem nadaljevali za pridobitev poklica ozkega profila »lesni delavec«.

Samoupravni sporazum o štipendiranju učencev in študentov dovoljuje organizacijam združenega dela, da v skladu s kadrovskimi potrebami po razvojnem načrtu kadrov dodeljujejo strokovne štipendije.

Tako je podjetje »Hoja« v šol. letu 1974/75 izplačevalo kadrovske štipendije naslednjim štipendistom:

- Biotehnična fakulteta: Alojz Kostanjšek, Janez Ileršič in Peter Dolinar.
- Tehniška šola za lesarstvo: Marko Pajk, Vlasta Dobrovoljc, Rajko Kozjek, Franc Fink, Janez Sečnik, Danica Krašovec in Izidor Bajc.

— Ekonomska srednja šola: Silvo Pirc, Anica Petkovšek in Janko Slanc.

Šolanje so končali in nastopili delo v podjetju »Hoja« naslednji štipendisti: Marko Pajk in Vlasta Dobrovoljc — lesni tehnik, Anica Petkovšek in Silvo Pirc — ekonomski tehnik.

Vsem štipendistom, ki so pridobili lastnost delavca v združenem delu »Hoje« želimo prijetno počutje in da bi v času pripravniške dobe pridobili potrebno znanje za dosego čim boljših delovnih rezultatov v svojem poklicu.

Za šol. leto 1975/76 so bile dodeljene naslednje nove kadrovske štipendije:

- Tehniška šola za lesarstvo: Janez Braško in Janko Božnar.
- Ekonomska srednja šola: Anton Ivančič.
- Upravno-administrativna šola: Mojca Trček.

• KOLIKŠNA SO SREDSTVA ZA STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE V PODJETJU »HOJA«

Stredstva za strokovno izobraževanje znašajo 1,5% od bruto izplačanih osebnih dohodkov. V letu 1975 so planirana sredstva, ki se lahko koristijo za dvig kadrov (šolnine, tečajji, seminarji, posvetovanja, strokovne ekskurzije), kadrovske štipendije in nagrade učencem v gospodarstvu:

TOZD	Stroški za dvig kadrov	Štipendije	Nagrade učencem	Skupaj
GALANTERIJA	66.000	36.000	9.000	111.000
POHIŠTVO	38.000	21.000	43.200	102.200
STAV. MIZARSTVO	62.000	34.000	92.000	188.000
ŽAGA ROB	8.000	4.000	—	12.000
ŽAGA ŠKOFLJICA	21.000	11.000	—	32.000
VELOX	14.000	8.000	—	22.000
TESARSTVO	34.000	18.000	31.000	83.000
DSSS	33.000	18.000	—	51.000
SKUPAJ:	276.000	150.000	175.200	601.200

V I. polletju 1975 je bilo porabljenih teh sredstev: SKUPAJ 120.241,45 45.010,00 49.264,10 214.515,55

• KAJ SO ŠTIPENDIJE IZ ZDRUŽENIH SREDSTEV?

Samoupravni sporazum o štipendiranju učencev in študentov obvezuje organizacije združenega dela, da od 1. 7. 1974 dalje združujejo iz svojega dohodka sredstva v višini 0,5% od bruto izplačanih osebnih dohodkov in to pri občini, v kateri ima organizacija združenega dela svoj sedež. Tako podjetje »Hoja« samoupravni sporazum obvezuje, da v letu 1975 združi pri občini Ljubljana-Vič-Rudnik 200.000,00 din.

Do štipendije iz teh združenih sredstev so upravičeni vsi učenci srednjih in študenti višjih in visokih šol, ki jim delež njihovih staršev ne presega življenjskih stroškov učencev in študentov v času šolanja. Kot delež staršev je upoštevan polovičen dohodek na družinskega člana družine in otroški dodatek.

Do štipendije iz združenih sredstev so upravičeni tudi učenci in študenti, ki že prejemajo kadrovske štipendije od organizacije združenega dela, če z deležom njihovih staršev ne krijejo življenjskih stroškov učencev in študentov. Življenjski stroški učencev in študentov znašajo od 1. 1. 1975 dalje:

- Za učence srednjih šol: 1.550.— din mesečno za tiste, ki se šolajo izven kraja stalnega bivališča; 1.250.— din mesečno za tiste, ki se v šolo vozijo do 20 km v eno smer; 1.100.— din mesečno za tiste, ki se šolajo v kraju stalnega bivališča.
- Za študente višjih in visokih šol:

1.650.— din ali 1.350.— din ali 1.200.— din mesečno v enakih primerih kot učenci srednjih šol.

Upravičenci uveljavijo štipendijo iz združenih sredstev pri občini njihovega stalnega bivališča.

S štipendijami iz združenih sredstev seznanjamo vse zaposlene delavce z namenom, da štipendijo uveljavijo za svoje otroke, če so do nje upravičeni.

• UČENCI V GOSPODARSTVU V PODJETJU »HOJA«

V začetku letošnjega leta je bilo v podjetju: 5 učencev za pohištvenega mizarja, 2 za stavbnega mizarja, 1 za tesarja in 1 za strojnega ključavničarja, skupaj 9 učencev.

Učno dobo sta končala Janez Braško in Janko Božnar. Zaključni izpit za pohištvenega mizarja sta opravila z odličnim uspehom in sta bila med najboljšimi učenci na Poklicni lesni šoli v Škofji Loki. Sedaj nadaljujeta šolanje na Tehniški šoli za lesarstvo in sta štipendista podjetja. Takšnih učencev potrebujemo še kaj!

V letošnjem letu so bili sprejeti v uk: Franjo Paulič in Bruno Babnik za strojnega mizarja, Marko Lončar in Jože Perko za stavbnega mizarja, Nedeljko Uzelac za tesarja, Dušan Šinkovec ponovno za strojnega ključavničarja in Martin Skopec za poklic ozkega profila »lesni delavec«.

• PRAKTIKANTI V PODJETJU »HOJA«

V letošnjem letu so opravili obvezno počitniško prakso: 1 študent Biotehnične fakultete, 35 učencev Tehniške šole za lesarstvo, 1 učenec Ekonomske srednje šole in 3 učenci šole za oblikovanje, tj. 40 študentov in učencev, in to: v DSSS 10, v TOZD STAVBNO MIZARSTVO 8, v TOZD ŽAGA ŠKOFLJICA 11, v TOZD POHIŠTVO POLHOV GRADEC 5, v TOZD TESARSTVO 5 in v TOZD VELOX 1 učenec.

Vsem praktikantom je bila za čas počitniške prakse izplačana nagrada v višini od 600.— do 1.400.— din mesečno, upoštevajoč vrsto šole, letnik in pokazano oceno posameznih praktikantov.

• FLUKTUACIJA DELAVCEV

TOZD	1974			1975		
	Prišli	Odšli	Stanje	Prišli	Odšli	Stanje
	1. 1.—30. 6.	30. 6.	1. 1.—30. 6.	30. 6.		
POHIŠTVO	3	6	101	3	4	104
STAV. MIZARSTVO	33	39	171	31	32	178
TESARSTVO	11	11	90	17	10	101
ŽAGA ROB	4	—	23	2	2	23
ŽAGA ŠKOFLJICA	27	16	55	13	15	54
VELOX	14	16	42	27	22	45
GALANTERIJA	7	6	197	4	13	180
DSSS	2	5	90	5	2	92
SKUPAJ	101	99	769	102	100	777

- V številu delavcev, ki so odšli iz podjetja,
- so zajeti tudi naslednji delavci, ki so odšli na sluzenje vojaškega roka: Janez Plestenjak, Jože Maček, Anton Mrzlikar, Sašo Kib, Botonič, Marjan Markus, Feriz Crnalič, Miodrag Dragulješević, Stanislav Golub, Salko Čergič, Mehmed Rizvanović, Milanko Kričkovič, Petar Tubič, Marjan Bernik in Alojz Jerše ter delavci, ki so bili upokojeni: Darinka Šavrljuga, Leopold Novak, Anton Žmuc, Ivanka Osredkar in Anton Močnik.

FRANC MOLE

• NE POZABIMO NA SVOJE ZDRAVJE

HOJA — NAJBOLJŠA OBLIKA REKREACIJE

Zdravniki vedno bolj ugotavljajo, da človek propada zaradi pomanjkanja gibanja — V industrijsko razvitih deželah 50 odstotkov smrtnih primerov povzročajo obolenja srca in ožilja — Zoperstavljanje negativnim posledicam modernega načina življenja

Hoja je osnovna oblika človekovega gibanja. Človek hodi skoraj vse življenje, zato želimo, da bi ga noge čim dlje držale. Zato hojo z biološko-zdravstvenega vidika izredno cenimo. Sodoben način življenja pa nas sili v to, da zelo malo hodimo. Zjutraj se odpeljemo na delovno mesto, mnogi tam presedimo osem ur. Sedimo po obedu, ko beremo časopis, sedimo pred televizijskim sprejemnikom. Če je treba v višje nadstropje, se raje odpeljemo z dvigalom ali s tekočimi stopnicami. Tako postopoma izgublamo potrebno telesno odpornost, slabi nam srce in vse bolj pridobivamo na telesni teži na račun kopičenja podkožnega mastnega tkiva.

Razvoj civilizacije in avtomatizacije nam je prinesel veliko koristnega. Kljub temu ga štejemo za enega največjih sovražnikov, ker nas sili v telesno pasivnost, ki povzroča vrsto obolenj in degenerativnih sprememb. Ugotovili so, da se je v procesu proizvodnje v industrijskih deželah v zadnjih sto letih delež mišičnega dela poprečno zmanjšal od 94% na 1%! Prav tako so ugotovili, da v industrializiranih državah 50% smrtnih primerov povzročajo obolenja srca in ožilja. Zdravniki vedno bolj ugotavljajo, da človek propada zaradi pomanjkanja gibanja. Na srečo pa lahko zavestno preprečimo negativne posledice sodobnega načina življenja z različnimi oblikami gibanja. (Človek današnje generacije v svojem življenju preseči poprečno 150.000 ur, kar znese nič manj kot 17 let).

Ugotovili so, da pri hoji deluje kar 54 velikih in malih mišic. Pri pospešeni hoji, zlasti pa pri hoji navkreber, pa te mišice krepimo. Pospešena hoja in hoja navkreber zelo učinkovito vplivata tudi na srce in ožilje, dihala, elastičnost prsnega koša in na presnavljanje. Ta vpliv je toliko večji, kolikor dlje hodimo, kolikor večjo strmino premagujemo, kolikor hitrejši je tempo in kolikor več nosimo v nahrbtniku. Da ne govorimo o sprostitvi in prijetnem počutju, ki ga nudi hoja v naravnem okolju po gozdnih, poljskih in planinskih stazah ter po bregovih rek in potokov.

Hoja je najenostavnejša, najcenejša najbolj dostopna in dokaj učinkovita telesna aktivnost, ki se zoperstavlja negativnim posledicam modernega načina življenja. Zlasti pa tiste, ki se veliko vozijo v avtomobilih ali na svojem delovnem mestu veliko sede, je vedno več in je načrtna hoja morda odločilnega pomena za njihovo zdravstveno stanje. Poapnenje žil se pojavlja pogosteje pri ljudeh, ki se premalo gibljejo. Danes prevladuje mnenje, da je eden glavnih krivcev za nastanek poapnenja snov, imenovana HOLESTERIN. Sovjetski znanstveniki, ki so ugotovili, da se pri ljudeh, ki se več gibljejo, v ožilju nabira mnogo manj apnenca. Zanimiv je tudi podatek, da pri soferjih londonskih avtobusov v starosti 30—40 let nastopa srčni infarkt osemkrat pogosteje kot pri sprevodnikih nadstropnih avtobusov, ki morajo tekati po stopnicah gor in dol. Sklep

je povsem na dlani, hojo lahko štejemo za eno od učinkovitih sredstev proti arteriosklerotičnim obolenjem. Se posebej cenimo izlete in pohode v visokih gorah, kjer ima proces aklimatizacije organizma še posebej ugodne posledice na srčno-žilni in dihalni sistem.

HOJA V NARAVI BALZAM ZA ČLOVEŠKI ORGANIZEM
 • Kdaj. Toliko možnosti, kot jih imamo za hojo nimamo za nobeno drugo telesno aktivnost. Če nimamo daleč v službo, pustimo raje avto doma in pojdemo peš. Izstopimo iz avtobusa eno ali dve postaji prej in nadaljujemo pot z živahno hojo. Stopimo v višje nadstropje raje po stopnicah, kot da se peljemo v dvigalu. Vsekakor je hoja v naravi, kjer ni trušča motornih vozil in smrdljivih izpušnih plinov neprimerno več vredna. Vsaj dvakrat med tednom si vzamemo čas za daljši sprehod. Bližnji gozd ali hrib sta za to prav primerna. Ne izogibajmo se hoje navkreber.

Daljših izletov se lotimo ob sobotah in nedeljah. V času letnega dopusta pa se lahko odpravimo kar za večdnevno potepanje po sredogorju in visokogorju. Kot povsod je tudi pri hoji potrebna načrtnost. Začnimo takoj spomladi in nato postopoma stopnjujemo težavnost tja do polletja, ko se bomo lotili zahtevnejših podvigov. Jeseni in pozimi pa vzdržujemo sposobnost, ki smo si jo poleti pridobili.

IZLETI ZA CELO DRUŽINO

• S KOM? Prednost hoje pred drugimi vrstami telesnih vaj je ta, da je dostopna najširšemu krogu ljudi, ne glede na spol, starost in socialni položaj. Za hojo ni potrebno posebno tehnično znanje, pa tudi glede opreme so zahteve zelo skromne. Zato najbrž ne bo težko dobiti družine za izlet. Na manj zahteven izlet gre lahko cela družina, kar tri generacije hkrati. Najbrž ni telesne aktivnosti, ki bi se lahko s tem pohvalila. S sociološkega in vzgojnega vidika družinske izlete z otroki še posebej cenimo. V vsakdanjem pehanju za materialnim blagostanjem za otroke med tednom nimamo dovolj časa in se jim zato postopoma odtujujemo. Tudi mnogi zakonci se dostikrat v lastnem domu zelo malo videvajo in skorajda nimajo časa za daljši družinski pogovor. Precej tega lahko na skupnem izletu nadoknadimo.

Včasih pa se nam prileže, da se odpravimo na izlet sami. Marsikatera lepa misel se tedaj porabi v glavi, marsikateri načrt dobi tedaj svoje osnovne obrise, marsikaken koristen sklep sprejememo, ko v okrilju narave tehtamo svoje postopke. Ob tem pa je treba opozoriti, da se na zahtevnejše izlete le ne podajamo sami. To velja še posebej za visokogorske izlete.

KAM? Omenili smo že, da je treba vsako priliko izkoristiti za živahneje hojo. Največ pa nam vsekakor koristi hoja v naravi, kjer ni hrupa in onesnaženega zraka. Zato ima v naši domovini neizmerno možnosti. Od Lendave pa do Kopra je izletniških točk dovolj. Narava nam je poklonila nešteto naravnih lepov in obi-

lico gora, ki so polne markiranih in zavarovanih stez ter planinskih postojank. Po mili volji lahko načrtujemo nedeljske izlete. V knjigarnah se dobe ustrezni priročniki, vodiči in zemljevidi. Preiskusimo svojo zmogljivost na pohodu »Po poteh partizanske Ljubljane in na orientacijskem pohodu za značko TRIM, ki ga vsako leto v mesecu septembru organizira Partizan Slovenije. V splošnem prizadevanju za več hoje se Partizan Slovenije vključuje tudi v akcijo etapna hoja za značko 'srebrni čevlček' in 'zlati čevlček'. Vabljuje so tudi tako imenovane planinske transverzale, ki nas narčno usmerjajo po najlepših predelih naše ožje domovine. Teh transverzali imamo Slovenci že kar dvanajst.

1. Slovenska planinska transverzala od Maribora do Ankarana (Planinska zveza Slovenije.)
2. Razširjena planinska pot je sestavni del Slovenske planinske transverzale (Planinska zveza Slovenije) ima 17 obveznih točk in 20 točk po izbiri.
3. Gorenjska partizanska pot po Kamniških Alpah, Karavankah, predgorju Julijcev in delu Julijskih Alp (PD Kranj in PD Kamnik).
4. Koroška planinska mladinska transverzala od Ribnice na Pohorju do Raven na Koroškem (Strokovni odbor za planinstvo pri ob ZTK Ravne na Koroškem).
5. Ljubljanska mladinska krožna pot po grčevju okrog ljubljanske kotline (PD Ljubljana-Matica).
6. Loška planinska pot po Skofjeloškem grčevju (PD Skofja Loka).
7. Remunska pot skozi Goriško, Ravensko, Prlekijo in Dolinsko (PD Murska Sobota).
8. Pot čez Kozjak od Maribora do Dravograda (PD Maribor-matica).
9. Savinjska pot po hribovskem obrobju Savinjske doline (PD Zabukovica).
10. Trdinova pot po Dolenjskem grčevju in Gorjančih (PD in TD Novo mesto).
11. Transverzala kurirjev in vezistov NOV Slovenije potek: od Gončanov v Pomurju do Slavnika na Primorskem (odbor za pokroviteljstvo za veziste in kurirje NOV Slovenije pri združenem podjetju za PTT promet v Ljubljani).
12. Zasavska planinska pot od Kumrova do Kuma (PD Zagorje ob Savi).

Kdor se odloči na eno od transverzali, lahko pismeno zaprosi organizatorja (ki je naveden v oklepaju) za poseben dnevnik, kamor si bo odtisnil kontrolne žige, ki so potrebni za dokaz o prehojeni poti.

Vse te planinske poti časovno niso omejene in so dostopne vsakemu zdravemu občanu. Najbolj je zahtevna Slovenska planinska transverzala (žice, klini, prepadi) vendar so tudi pri tej stezi izbrane tako, da se je lahko loti skoraj vsakdo.

FRANC OVEN

• PRI KOŠIRJEVIH IZ DOLGE NJIVE V POLHOVGRAJSKIH DOLOMITIH

Devet otrok srečnih zakoncev Francke in Jakoba Koširja

Ne poznajo počitnic ob morju, v domu ni televizorja, pa še marsikaj nimajo, toda pri njih domuje ljubezen, ki prinaša srečo in zadovoljstvo

Dolga njiva, mala vasica, ki leži v Polhovgrajskih Dolomitih, tik pred malce bolj znanim krajem Lučine, na višini 618 m, je dom številne družine našega sodelavca Jakoba Koširja.

'Takole, preživljati devet otrok, skrbeti zanje, iz dneva v dan, pa res ni hec, kaj pravite? Po poti, ko smo se peljali tja gor, sem sama pri sebi premlevala »kako to zmoreta, Koširjeva dva?«. V njunem domu, ko smo se pogovarjali in je bilo okrog nas zbranih vseh devet mladih Koširjev, pa sem našla odgovor. Ta odgovor niso bile besede, ki sta jih spregovorila. Ta odgovor sem prebrala v njihovih očeh, kadar sta se zazrla na svoj »drobiž«, razporejen okrog kmečke peči, pa še malo po stolih. V teh pogledih očeta in matere se je zrcalila ljubezen, iz katere črpata moč in večkrat zmoreta to, kar bi človek: rekel! — nemogoče.

• L.: Tovariš Košir, tale kraj je precej na samem. V službo se vozite kar pol ure, če ne dlje časa. Cemu živite tu?

JAKOB KOŠIR: Tu sem rojen in tudi žena je od tod. Pri nas je mir in rad imam ta kraj, čeprav je bolj samotnen. Ne bi šel drugam. Tole hišo sem 1956 spraval pod streho, potem pa sem jo še dograjeval in delal naprej.

• L.: Od kdaj pa delate v Mizarstvu Polhov Gradec?

KOŠIR: Za mizarja sem se učil v Kurji vasi (Sentjoštu). Potem sem bil eno leto v Polhovem Gradcu, nato pa sem se zaposlil drugje, bliže domu. Ko se je tisto podjetje razformiralo, sem delal nekaj časa v Poljanah, potem sem šel v Polhov Gradec. Tu delam sedaj že 10 let in sem bil letos jubilat. Delam pri pohištvenem mizarstvu.

• L.: Kako pa gledate na delovni nalog za Libijo?

KOŠIR: To je lepo delo in mislim, da bo tudi dobiček. Skrbim le, če bi moral na montažo v Libijo, zaradi družine. Bil sem

že na montaži v Beogradu, pa so otroci takoj imeli slabši učni uspeh kot sicer.

• L.: Kako pa uspete preživljati vso to vašo družino?

KOŠIR: Popoldne še delam doma. Saj nimam tako nizko plačo, a je vseeno plača z otroškimi dokladiami premla za toliko ust. Zdaj, ko se je začela šola imamo kar pet šolarjev. Samo za zveze kar pet pripomočke sem že dal 75 jurjev, kje pa je še obleka in obutev. Najstarejša je letos končala osemletko in se bo zaposlila pri »Kroju« Skofja Loka.

• L.: Kako pa pridete na delo v Polhov Gradec?

KOŠIR: Včasih z avtobusom, ki gre od tod ob pol petih zjutraj, včasih pa s svojo škatlo. Najhuje je pozimi, če je poledica ali pa sneg. Zadnja leta je še kar šlo, ko so bile mile zime.

• L.: In z delom v Mizarstvu ste zadovoljni?

KOŠIR: V glavnem sem, včasih pa tudi ne. Vem pa, da tudi drugod ni nič bolje. Delo samo je lepo, v glavnem delam pri

vzorcih, pa tudi v montaži, sestavi in kjer je še treba. Ni mi všeč, da so prostori v tovarni tako mrzli. Pod stropom je vroče, na tla pa toplota ne pride. Imamo precej strojev. V starih prostorih ne bi bilo mogoče narediti tak delovni nalog, kot je tisti za Libijo, saj bi zaradi pomanjkanja prostora bil nered in bi izgubili ogromno časa.

• L.: Pa dopust?

KOŠIR: No, na morje ne moremo, saj nas je preveč, pa še predrago bi bilo. Ko bodo otroci starejši, bodo že šli sami kam. Jaz pa preživljam dopust doma, pri družini.

• L.: In otroci?

KOŠIR: Vseh devet imam rad. Martina se uči najbolje, šesti razred je naredila s prav dobrim uspehom. Tale Viljem mi je pa vedno za petami, zlasti kadar kaj mizarim. Vsi so zdravi, no pa nagajajo radi, a to sodi zraven.

• L.: Povprašala sem Martino, ki se tako dobro uči, kaj jo zanima in kaj ima najraje v šoli. Povedala mi je, da se vozi v šolo z avtobusom. Doslej ji je ves čas želela biti medicinska sestra, sedaj pa ni več prepričana, če si bo res izbrala ta poklic. V šoli ji je najljubša slovenščina. Dopoldne je v šoli, popoldne se uči in pomaga mami. Od bratcev in sestric pa ima najraje Miha.

Preselila sem se iz prijetne sobe v kuhinjo, k mami, Koširjevi Francki. Takoj za menoj so se v kuhinjo pritihtopili otroci, ki so jih bila tisti dan sama ušesa. Le Vili je ostal pri očetu. Na šte-

dilniku se je pravkar kuhala južina. Si lahko predstavljate, kolikokrat je to bilo »kastrol« pa »piskrova«, saj toliko lačnih kljunov nasitiš res ni kar tako. S Koširjevo Francko pa sva se vsedli za mizo.

• L.: Mi poveste imena teh vaših otrok?

FRANCKA KOŠIR: Povedala vam jih bom kar po vrsti od najstarejšega navzdol: Cilka, Anica, Martina, Viljem, Lojz in Janez (dvojčka, pa čisto nič si nista podobna), Franci, Toni, Mihaec.

• L.: Kako poteka vaš dan?

FRANCKA KOŠIR: Poleti mi je pri delu malo lažje. Ni šole in večji otroci mi malo več pomagajo. Vstanem hkrati z možem, ki se odpravi v službo. Jaz pripravim otrokom obleke in zajtrk. Čež dan se manjši igrajo, večji mi pa pomagajo in pazijo na mlajše.

Problem imamo s tole mizo v kuhinji. Vedno pravim, da bi morali imeti večjo, pa smo ostali kar pri tej, saj veste, kovačeva kobila je vedno bosa. Čež dan, kadar ni kuhanja, ali dela okrog hiše, pospravljam in otrokom sešijem obleke, take za vsak dan. Če bi morala vse kupiti, ne vem kako bi bilo.

• L.: Pa pranje in likanje?

FRANCKA KOŠIR: Res, pranja je pa pri nas veliko. Zdad mi je lažje, ko imam pralni stroj. Likanje so prevzela dekleta tako, da le še malokdaj sama kaj likam.

• L.: Saj ravno gledam tamle pri štedilniku vaše deklice, kako

se znajo obračati. Kot kaže, so že prave gospodinje. In mož?

FRANCKA KOŠIR: Če moj mož ne bi delal še popoldne in dal za družino vse kar zasluži, bi nam bilo težko. Res je dober mož.

• L.: Kaj pa počitnice, dopust?

FRANCKA KOŠIR: Še nikoli nisem imela dopusta. Počivam le po porodih, pa še takrat ne do dolgo. Veste, tudi če bi šli skupaj na morje, bi to ne bil noben dopust. Morala bi ves čas paziti nanje. Da bi pa šla sama? Oh, kaj pa. Že, če grem z doma za en dan, jih že močno pogrešam.

• L.: In kaj počnete ob nedeljah?

FRANCKA KOŠIR: Včasih gremo z otroki kam naokoli, ali pa počivam.

• L.: Ko živite v bolj samotnem kraju, bi vam bil verjetno televizor tudi dobrodošel gost, kaj menite?

FRANCKA KOŠIR: Televizorja res nimamo. Vem, da si ga otroci zelo žele, pa kaj, je predrag. Včasih gredo otroci gledat kakšno oddajo k sosedom, pa saj veste, vedno ne morejo tam viseti. Tudi sama bi si kdaj utrgala kosček časa, saj so včasih menda tudi oddaje za gospodinje. Zal o televizorju se lahko le pogovarjamo.

Poslovili smo se od Koširjeve družine. Še dolgo so stali pred hišo in nam mahal.

MARIJA LOGAR

● VTISI Z LETOŠNJEGA DOPUSTA ●

TRIGLAV: V dveh skupinah

TOZD Tesarstvo in TOZD Mizarstvo sta 1., 2. in 3. avgusta organizirali izlet na Triglav. Pohoda se je udeležilo skupaj 30 delavcev in svojcev podjetja.

Tesarji so odšli na pot v petek popoldne. Prespali so v Aljaževem domu v Vratih. Naslednji dan pa so se vzpenjali po poti »čez prag« in preko Kredarice dosegli vrh v opoldanskem času. Drugič so prespali na Dolču.

V nedeljo so si ogledali še dolino sedmerih Triglavskih jezer in preko Tičarice in planine Jezero prišli v Bohinj.

Mizarji, ki so imeli številnejšo ekipo in po stažu mlajše planince, so se odločili za pot Rudno polje — Velo polje — Planika — Triglav in nazaj.

Od osemnajstih udeležencev, jih je bilo 16 članov TOZD in dva svojca.

Za celotno pot so porabili 2 dni. Prespali so na Planiki. Zadnje strmino so premagali v soboto zjutraj. Kot za dokaz na ta vzpon so na Aljažev stolp obesili Hojino zastavo.

Vsi udeleženci so zmogli pot brez večjih težav.

Navedena izleta naj bi služila kot pobuda za ustanovitev planinskih sekcij v omenjenih organizacijah, ki naj bi delovale pod okriljem sindikata, saj hoja v gore krepi duha in telo.

STANE MESAR

STRUNJAN: Dve hišici sta premalo

Bolje malo kakor nič — pravi pregovor. 10 dni na Jadranu ni tako malo, iz zdravstvenih razlogov pa ne bi škodovalo 20 dni, tako trdijo zdravstveni delavci in verjetno sleherni to potrebo čuti in jo goji, uresničiti pa jo ni moč iz raznih razlogov.

Letovala sem s svojimi otroci v Strunjanu. To je dom Občinskega sindikalnega sveta Skofja Loka, s katerim ima naše podjetje že vrsto let v skupnem aranžmaju z »Valetom« najeti dve hišici. Hišice so majhne, nameščene v gozdišču, ki daje v vročih poletnih dneh prijeten hlad in dober zrak. Zaradi okrnjenosti prostora v hišici so težave le v primeru slabega vremena. Hrana v tem domu je nadvse okusna, pestra in obilna, vljudno servirana, skratka ni pripomb. Določeno imaš mizo, ki je opremljena s številko hišice tako, da ni nobenega čakanja, razumljivo ob upoštevanju hišnega reda.

Kopalnice je nekoliko oddaljeno, pa nič zato, saj je zdravju v prid, če se človek tudi na dopustu nekoliko sprehodi. Tudi na kopalnišču imaš rezerviran svoj koticček. Na razpolago je lično izdelan lesen ležalnik za 4 osebe, oštevilčen s številko hišice. Če se na tak ležalnik naseli »nadležni« kopalca je razumljivo takoj odstranjen, saj za red na kopalnišču skrbi prijeten mož, ki vsiljivca vljudno napoti na peščeno obalo. Obala je prijetna, oskrbovana, voda čista in topla.

V Strunjanu sem letovala drugič. Kraj je prijazen in miren, lahko se odpohiš. Tudi za zabavo je preskrbljeno. Škoda le, da sta na razpolago le dve hišici.

Organizatorjem, posebej pa še osebuju v tem domu gre vse priznanje za dobro organizacijo dela, vljudno postrežbo in skrb za dobro počutje delavcev, ki letujejo na tem koščku slovenske obale.

IS

PUNAT: Tako čudovitega morja nima nihče

Z malo sipine poleg skale, na katerih se preteguje v poznopoldanskem soncu, slišim klice »glavarja« družinice, ki mi je bila ves dan sosed. Se nekaj »oh« in »ah« in sosedje se otovorjeni odpravijo proti mestecu Punat, ki ga zadaj za oljčnimi nasadi komaj slutiš. Okrog mene zavladala mir — to so trenutki, ki so mi ob morju najljubši. Sonce je že prehodilo skoro celo svojo pot za ta dan in nagnilo se je proti morju. Tišino moti le rahlo valovanje in prepustim se razkošju tega miru.

Ropot motorja na čolnu, ki pelje mimo, me prebudi. Ozrenu se za soncem, samo še rdeča krogla je, ki se potaplja. Še malo, ne morem ga zadržati — in ni ga več.

Pa čisto resno sem objubila »kuharice«, da bom okrog petih popoldne doma. Kolegica namreč na dopustu z užitekoma razvija svoje kuharske sposobnosti (kako ji to uspe v mini kuhinji garsonjere, mi ni čisto jasno), ostali smo pa njene žrtve. Spet bom pozna, pa na dopustu si lahko človek privoščiti tudi kaj tako neodpuščljivega, kot je prepozen prihod na super obed.

Morju zaželim »lahko noč« in napotim se po stezi skozi oljčni gaj, po sipini, zapuščenem vinogradu in drugi sipini. Približujem se in oddaljujem, pa spet približujem se morju, dokler se čisto zares ne obrnem od njega proti hiši, nekam hecno zidani, ki pa skriva v sebi vrsto prijetnih domačih garsonjer. Le škoda, da sta naši samo dve, saj tako čudovitega morja nima nihče od drugih počitniških domov »Hoje«.

MARIJA LOGAR

SELCE: Hišici v campu sta že precej dotrajani

Letošnji vtisi iz Selce, lahko rečem, so bili boljši kot prejšnja leta. Vsakoletne kritike na hrano so letos odpadle. Hrane je bilo dovolj in tudi zelo okusna, seveda ni pa bila za ljudi, ki morajo držati dieto.

Zabave je bilo povsod na pretek, samo cene so bile precej slane (se zgledujejo po morju). Neko soboto nas je obiskala ekipa Radia Ljubljana in nas spraševala o naših vtisih v Selcah. Naslednji dan so oddajali iz Selce oddajo »na valu 202« in so se vrstila razna šaljiva tekmovanja.

Turistično društvo »Selce« je bilo v času od lanske do letošnje sezone zelo prizadevno. Avtocamp so čisto preuredili. Vhod je sedaj izven Selce, tako da ni več prometa okoli našega kampa. Cesta do hotela Slaven je zaprta za ves promet.

Uredili so tudi okoli 400 m nove plaže, tako da se vsa množica turistov lahko razporedi po plaži.

Naši hišici v kampu sta že precej dotrajali. Doselej nisimo dosti vlagali v njih, ampak samo krpali, kar je bilo nujno. Vsako leto se je govorilo, samo še to leto se bo letovalo, potem pa hišice podremo. Zdaj pa je znano, da hotel Slaven še najmanj 10 let; ne bo na tem mestu ničesar gradil, zato je nujno, da naše hišice temeljito popravimo ali postavimo nove, saj je naš dom v Selcah najcenejši.

Upam, da se bodo odgovorni lotili ureditve teh hišic tako, da bomo naslednja leta še lepše letovali.

VINKO HOMOVEC

PORTOROŽ: Lahko bi bilo še boljše

Počitek, ki si ga vsakdo želi, ga bo prav gotovo našel na prijetnem hribčku nad Portorožem na Valeti, kjer iz gostih zelenic komaj zakuka šest počitniških hišic podjetja Hoje, pred katerimi je mala ravnica, ki se proti večeru spremeni v pravcato športno igrišče, kjer marsikdo izgubi še zadnje moči, kar jih je pustilo vroče sonce in toplo morje ali pa kramlja s prijaznimi Podpečani, katerih je tu na oddihu največ. Tako se vrtijo dnevi, če je lepo vreme. Vedriti v teh hišicah ni preveč prijazno, zato se raje popeljite v bližnji Portorož ali Piran, kjer si lahko ogledate razne znamenitosti.

S prehrano, postrežbo, dobro plažo in ceninim letovanjem smo bili prav zadovoljni. Potrebno bi bilo le urediti ležišča, zamenjati izvlečne postelje in kupiti ležalnike. Z ureditvijo sanitarij in še nekaj manjših opravil, bi lahko poskrbeli za še boljše počutje.

VALENTIN ERJAVEC

FIESA: Teden dni ni dovolj

Po sili razmer sem moral tudi letos peljati in pripeljati družino na dopust v Fieso. Na izrecno željo moje hraniteljke in stanodajalke, sem pustil mamo (staro) doma, menda zaradi ljubege miru. Po vseh navodilih in izčrpnih napotkih boljše polovice, ki sploh nima šoferskega izpita, smo pripeljali v Fieso. Na mojo žalost in veselje otrok, je bila največja vročina v času našega enotedenskega dopusta, ker sem po dveh dneh nehal računati, koliko sem izdal za stadoled in gasitev žeje članov družine. Glede izdatkov za žejo so bili raznovrstni spori z mojim matirhatom, tako da sem nazadnje šel spat v morje, nakar sem se prebudil po dveh urah kot mrtvak. Mislim sem, da bom na dopustu užival boljše hrano kot doma, pa iz tega ni bilo nič, pa še pravega reda ni bilo, ker je enodnevna hrana iz Pirana prišla z mojo pomočjo šele okoli 12. ure vsak dan. Precej enolično življenje, ali ne? Za spremembo smo se domov vračali čez Vršič, kjer smo uživali v množici izletnikov, za otroke pa je bila to »niška banja«, ker ne marajo kratkih voženj.

Hišici v Fiesi sta na zelo lepem kraju, v senci akacij in oddaljeni od morja okrog 80 metrov tako, da lahko kontroliraš juho, če kipi. Ker sta pa oba štedilnika v zelo slabem stanju, tega tekanja od morja do hišice ni bilo preveč. Zelo nerodna zadeva je tudi, če imaš manjši ali večji »proliv«, stranišče pa je oddaljeno od hišic 15 metrov. Hladna voda je tudi izven hiše okoli vogala, pipa je pa 1 meter od tal tako, da si pri umivanju lahko moker od nog pa navzgor. Tople vode iz boilerja pa tudi v Fiesi še ne poznamo. Vse ostalo je v redu, spíš pa najbolje, če jogi položiš na tla in pušiš vrata odprta, da ti ni preveč vroče. Kljub vsem težavam sem bil na koncu dopusta mnenja, da je teden dni le premalo.

Ves spočit in poln delovnega elana sem prišel v službo, kjer me je po glavi udaril počitniški blagajniški prejemek, po katerem sem za ves gornji komfort plačal 346,50 din. Pa drugo leto »zopet nasvidenje!«

FRANC RUPNIK

● OBISK PREDSTAVNIKOV OBČINSKEGA KOMITEJA ZKS

Na pobudo Občinskega komiteja ZK Ljubljana-Vič-Rudnik je bil 17. junija 1975 sklican sestanek predstavnikov družbeno političnih in samoupravnih organov v podjetju na katerem se je razpravljalo o gospodarski situaciji podjetja. Sestanka so se udeležili tov. Perovšek Darko, sekretar občinskega komiteja ZKS Ljubljana-Vič-Rudnik in tov. Novak, predsednik komisije za družbeno-ekonomske odnose pri Občinskem komiteju ZKS, predsednik delavskega sveta podjetja in predsedniki delavskih svetov TOZD, predsednik odbora delavske kontrole, sekretar OO ZK Hoje, predsednik konference sindikatov Hoje, generalni direktor in vodilni delavci podjetja.

Na sestanku so predstavniki podjetja seznanili predstavnike Občinskega komiteja ZKS z gospodarsko situacijo podjetja, sanacijskimi programi za TOZD Velox in Stavbno mizarstvo ter ukrepi za gospodarsko in finančno stabilizacijo podjetja. Posebno je bilo obravnavano tudi vprašanje izvoza ter posledice, ki jih imajo visoke cene domačih surovin za končno ceno izdelka in s tem na konkurenčnost na zunanjih trgih.

Ob zaključku izčrpnega razgovora je tov. Perovšek pohvalil napore kolektiva Hoje pri naporih notranje stabilizacije ter pri razvijanju samoupravnih odnosov v organizaciji združenega dela.

IVAN REMSKAR

● PO 50 LETIH »UPOKOJENA« ŽAGA

delovno mesto enolistna krožna avtomatska žaga. Čez 50 let je zvesto služila nekaj generacijam lesnih delavcev. Kaj vse bi lahko povedala o obdobju po prvi svetovni vojni, pa o gospodarskih krizah, o prvih štrajkih delavcev in o najslavnejših dneh naše zgodovine, pa o izročitvi tovarn delavcem in o prvih delavskih svetih.

Krožna žaga je bila na ICV pripeljana iz Mizarstva I, kjer je na njej okoli 8 let delal Jože Perme, zadnja posluževalca pa sta ji bila Nace Meglen in Avgust Omanen.

Da je stroj toliko časa delal brez večjih okvar, gre zasluga in zahvala tudi večim delavcem in vestnim vzdrževalcem.

Navedeno krožno žago je nadomestil novejši in modernejši stroj.

STANE MESAR

● NI PRAVEGA ZANIMANJA ZA REKREATIVNO PLOVANJE

Na pobudo odbora za rekreacijo pri temeljni telesni kulturni skupnosti Vič-Rudnik smo organizirali pletanje v bazenu Tivoli in Koleziji od 1. julija do 31. decembra letos.

Rekreativno pletanje je namenjeno vsem članom kolektiva. Na pobudo športne sekcije smo zbrali prijavitelce po obratih, in to:

Škofljica 4 karte, Velox 2, Tesarstvo 2, Stavbno mizarstvo 2 in DSSS 39 kart.

Sodeč po prijavah se kaže, da obrati kljub ceni karti (za vseh šest mesecev je karta 180,00), ne kažejo posebnega zanimanja.

FRANC OVEN

OSEBNE NOVICE

● Poročili so se:

Marija KUKOVIČ, poročena KAMPJUT — DSSS
Milorad SAVIČ — Skofljica
Marjan SUŠTARŠIČ — Podpeč

● Dobili so naraščaj:

Katja FLORJANČIČ, hči — DSSS
Stane DRAŽUMERIČ, sina — DSSS
Marija KAMPJUT, sina — DSSS
Marjan ILJIČ, hčerko — Skofljica
Jože POTOČNIK, sina — Polhov Gradec
Franc MALOVRH, hči — Polhov Gradec
Matevž TROBEC, hči — Polhov Gradec
Ivan KOZJEK, hči — Polhov Gradec
Pavel ZELEZNIK, sina — Polhov Gradec
Jože RUPAR, hči — Rob
Fetah BECAJ, hči — Tesarstvo
Milka FISTER, hči — Tesarstvo

● Upokojeni so bili:

Anton ŽMUC — Skofljica
Anton MOCNIK — Podpeč
Ivanka SELAN — Podpeč
Leopold NOVAK — Tesarstvo

● Umrli je:

Ivan ŠTRUKELJ — Rob

• EKSKURZIJA NA NI-
ZOZEMSKO

Dežela polna zanimivosti

Ogled Inštituta za delo
in varnost ter Philipsove
razstave sodobne tehnolo-
gije in zaščite človeka

»4 metre pod morsko gladino«
— tako piše na nekem poslopiju
amsterdamskega letališča Schiphol.
Skoraj polovico Nizozemske leži
nižje od površine morske gladine.
Nizozemci se že 1200 let zagrizeno
bojujejo z morjem. Deželo var-
ujejo jezovi in sipine v dolžini
1300 km. Ko je voda med zadnjo
katastrofo leta 1953 podrla na
stotine jezov in zalila desetisoče
hektarov plodne zemlje, se je
dežela odločila za skrajšanje obal-
ne črte deltskega ozemlja za 700
km. V dvajsetih letih naj bi se
načrt uresničil.

Gigantski načrt so začeli ures-
ničevati. Na več krajih so nastala
velika gradbišča. Z mogočnimi je-
zovi so leta 1961 združili pokraj-
jini Walcheren, Severni in Južni
Beveland. Leta 1964 pa so dogra-
dili Crevelingenski jez med Over-
flakkejejni in Duivelandom.

Jezovi so izdelani po sistemu
zapornic, izmed katerih tehta vsaka
po 425 ton in se odpira v
višini več kot 56 metrov. Zgradili
so tudi najdaljši most v Evropi
— Oosterschelde (5 km).

Strokovna ekskurzija absolven-
tov VTVS, se je začela na Brni-
ku, od tam pa smo z DC-9 odle-
teli nad oblake in po eni uri
in pol pristali v Amsterdamu.

V kratkem času smo opravili ca-
rinske formalnosti in se z av-
tobusom, z nič manj drenja kot
v Ljubljani, odpeljali v hotel BED-
FORD. Po razmetitvi in večerji
pa dneva ni hotelo biti konec za
družabno veselje, saj je bil dan
do 22. ure. Dnevi so daljši za
tri ure, kot pri nas doma. Tram-
vaji vozijo le do 24. ure, nato
pa taksi, ki ni drag (10 guldnov za
4 osebe skozi celo mesto). Pre-
bivalci so v glavnem v večernih
urah od 21. do 24. ure na ulicah,
saj se jim delavniki začne šele
ob 9. uri zjutraj. Tedaj se vsuje
množica kolesarjev, nekaj pa tu-
di avtomobilov.

V nedeljo smo si ogledali me-
sto s hidrogliserji po kanalih, saj
je več vodnih poti kot cestnih.
Videli smo veličastne objekte in
najmanjši hotel v svetu »New-
jork«, ki ima samo dve sobi ve-
likosti 2,50 x 3 m, hkrati pa je
najdražji v Amsterdamu.

Popoldne pa smo obiskali mu-
zej znamenitih slikarjev: Rem-
brandta, Rubensa, Wan Goga in
drugih. To je nacionalni muzej
slikarstva, ki si ga ne bi ogleda-
li niti v dveh dneh in se brez
vodiča ali sheme ne bi znašli.

Po ogledu muzeja je sledila
večerja v hotelu, po večerji pa
ogled zanimivosti modernega am-
sterdamskega življenja, vendar le
od strani, ker guldnov ni bilo.

V ponedeljek smo obiskali In-
štitut za delo in varnost, v ka-
terem zbirajo podatke o lažjih in
težjih poškodbah iz cele Nizozem-
ske. Ogledali smo si zaščitna
sredstva delovnih naprav, priprav
ter razne preizkuse.

Zanimiv je bil diapozitiv v po-
časnem premiku o vzrokih nesreč
pri delu in kako jih preprečiti
ter varovalna vrh, ki varuje de-
lavca pred padcem iz višine. S
to vrvi se lahko delavec dviga in
spušča, v primeru padca pa se
pomik vrvi ustavi. Ogled je tra-
jal od 8. do 12. ure. Nato smo
se odpeljali z vlakom v Entho-
fen, na ogled Philipsove razstave
sodobne tehnologije in zaščite člo-
veka.

Torek, zadnji dan potovanja. To
je bilo letanja po trgovinah za
nakup spominčkov in raznih pred-
metov za šalo. Časa je bilo zelo
malo, saj je avtobus odpeljal na
letališče ob 10. uri, letalo pa je
odletelo ob 12. uri. Eno uro
smo imeli časa za ogled največje
trgovine v Lrezcarinski coni. Tu
je mogoče kupiti vse, od igra-
do računalnika, »le oken in vrat
ni za nakup«.

Veliko zanimivosti ima Nizozem-
ska, dosti smo videli, vsi pa smo
si bili na koncu edini, da je
najlepše v naši domovini.

JOZE ŽNIDERIČ

• EKSKURZIJA V SOVJETSKO ZVEZO

Skrb za varno in zdravo delo

Sindikata ima vodilno vlogo na področju varstva pri delu — V Sovjetski zvezi imajo šest inštitutov za varstvo pri delu v katerih je zaposleno preko 5000 znanstvenikov

Ekskurzija v Sovjetsko zvezo je bila izključno strokovnega značaja. Organiziralo jo je društvo varnostnih inženirjev in tehnikov (DVIT).

Društvo je imelo čast nastopiti kot delegacija zveze sindikatov SFRJ. Potovanje, ki je trajalo od 4. 6. do 11. 6. 1975 je bilo zelo dobro organizirano in je v celoti uspelo, čeprav je bil program zelo natrpan in naporen. Za potovanje je bilo določeno število članov iz cele Slovenije (to je 33), ki smo se zbrali eno uro in pol pred poletom na zagrebškem letališču. Točno ob napovedanem času, t. j. ob 15. uri 20 minut smo z ruskim letalom TU-154 poleteli proti Moskvi. Vreme v času poleta je bilo ugodno — leteli smo na višini 11.000 m s hitrostjo 980 km/h, da smo ob 20. uri (po ruskem času dve uri pred nami) srečno pristali v Moskvi. Na letališču nas je v spremstvu še dveh tovarišev sprejel član Centralnega sveta zveze sindikatov SSSR tov. Semjonov.

Naše potovanje je potekalo po programu in drugi dan po prihodu smo bili sprejeti na sedežu v VCSPS (Centralni svet zveze sindikatov SSSR), kjer nam je tov. Semjonov predstavil več tehničnih inšpektorjev in odgovornih članov VCSPS za skrb delavcev. Iz njihovih razlag je bilo razvidno, da se njihovi zakonski predpisi iz varstva pri delu v nekaterih primerih razlikujejo od naših, vendar je težnja enih in drugih za varno in zdravo delo.

ŠEST INŠTITUTOV ZA VARSTVO PRI DELU

Značilno pri njih je to, da ima sindikat vodilno vlogo tudi na področju varstva pri delu. To neposredno delovanje sindikata na področju varstva pri delu je v podjetjih zelo močno zastopano, kjer so organizirani sindikalni komiteji in komisije varstva pri delu (V.D.). Vsako leto pripravijo sindikalni komiteji v posameznih podjetjih konkretiziran načrt za izboljšanje delovnih pogojev. Petletne plane o varstvu pri delu sprejemajo na ministrskem svetu in to za vsako panogo gospodarstva posebej. Skratka, sindikat se na vseh nivojih aktivno zavzema za napredek varstva pri delu, ter dodeljuje denarne nagrade, diplome in odlikovanja. Izdajajo tudi obširno propagandno gradivo, kjer se poslužujejo sredstev javnega obveščanja. Sindikat vključuje v aktivno delo na področju varstva pri delu tudi znanstveno raziskovalno delo. V SZ imajo 6 inštitutov za varstvo pri delu, v katerih je zaposleno preko 5000 znanstvenikov.

Težje in smrtno nevarne nezgode pri delu morajo podjetja prijaviti sindikatu in pooblaščenemu državnemu organu. V primeru težjih kršitev varnostnih predpisov sindikat kršiteljem ne daje nobene podpore — nasprotno, zahteva, da jih obravnava »tovarniško sodišče«, ki kršiteljem izreče primerne disciplinske kazni. V hujših primerih pa je kršitelj s soglasjem sindikata izključen iz podjetja. Pri njih je praksa pokazala, da je zelo učinkovit ukrep »javna kritika« (napisana kazen na javnih panojih, ki pomeni za kršitelja veliko sramoto). Značilno je tudi, če se delavec poškoduje pod vplivom alkohola, se mu v času odsotnosti z dela ne prizna nadomestila (bolniška).

Veliko skrb posvečajo tudi praktičnemu in teoretičnemu poučevanju delavcev o varstvu pri delu.

Izmenjava njihovih in naših izkušenj je bila zelo podobna s stališča obojestranske varnostne zakonodaje.

Takoj po končani razpravi na VCSPS smo se odpeljali z avtobusom na ogled velike tovarne za »Izdelavo polirnih strojev za kovine«.

MOSTNE ŽERJAVE UPRAVLJAJO ŽENSKO

Od leta 1950 se je tovarna specializirala za izdelavo strojev za poliranje zobatih koles. Ker je za izdelavo teh naprav zahtevana velika natančnost, imajo v tovarni poseben oddelek, kjer so poleg dobre tehnološke priprave poskrbeli tudi za odlične delovne pogoje. (Klima naprave, ki zagotavljajo konstantne mikroklimatske pogoje).

Tovarna ima oddelek za VD, ki se veliko ukvarja z mladimi delavci, ter nadzira izvajanje nalog iz varstva pri delu, ki jih je predpisal sindikat podjetja. Skrbni tudi za varstvo žena — še posebej za tista dela, ki jih opravlja žena na strojih in strojnih napravah.

Pri ogledu prostorov smo ugotovili, da vlada red in čistoča. Rotirajoči mehanizmi in vsa nevarna območja na strojih in napravah so primerno zavaro-

vana. Nekoliko pa smo bili začudeni, ko smo opazili, da mostne žerjave upravljajo ženske.

Delavci dobijo delovne obleke le za umazana dela — dve delovni obleki na leto. Na ostalih delovnih mestih pa jim delovne obleke ne pripadajo (kar se nam ni zdelo v redu). Opaziti je bilo, da nimajo predpisane primerne obutve in da nosijo pri težkih fizičnih delih navadne »natikače«.

Tovarna se pripravlja na obvezno rekonstrukcijo, predvidene so velike izboljšave v pogledu delovnih pogojev in za družbeni standard delavcev.

OGLED »CENTRALNEGA INŠTITUTA ZA VARSTVO PRI DELU«

Ta center zbira znanstvene dosežke na področju varstva pri delu od vseh inštitutov v SSSR.

Poleg že omenjenih 6 inštitutov za varstvo pri delu imajo še 15 inštitutov, ki se ukvarjajo z medicino dela in približno 500 zavodov za varstvo pri delu.

Inštitut znanstveno dela na področju travmatologije, ergonomije, toksičnih plinov, znanstveno tehničnih informacij, nadalje standardizacije in pomaga sindikatu pri načrtovanju in izvajanju politike varstva pri delu. Opravlja kontrolo nad drugimi inštituti v SSSR, ter sodeluje z mednarodnim centrom v Ženevi. Tesno sodeluje tudi z inštitutom za varstvo pri delu v Nišu.

V inštitutu je zaposlenih preko 300 strokovnjakov različnih profilov.

Strokovnjaki so nam opisali različne dejavnosti v njihovih laboratorijih, in sicer:

a) LABORATORIJ ZA RAZSVETLJAVO (proučuje kako svetila in svetloba vplivajo na delavca — ter predlaga tovarnam ustrezne rešitve).

b) LABORATORIJ ZA PREIZKUS SPECIALNIH VARNOSTNIH OBLEK (preizkusili so preko 150 tkanin primernih za tovrstna oblačila) izdelali so nomenklature z 38 karakteristikami vsake tkanine posebej itd.

c) LABORATORIJ ZA PREIZKUS VARNOSTNE OBUTVE (sodelujejo z usnjarskim inštitutom v Moskvi in Kijevu). Preizkušajo obutev usnjeno, gumijasto in iz raznih umetnosmalnih materialov. Predlagajo trpežno in čimbolj udobno obutev za razna nevarna in zdravju škodljiva delovna mesta. Še posebej je skrbno izdelana nova obutev, ki varuje delavca proti slučajnemu dotiku električnega toka.

V inštitutu smo videli še laboratorij za akustiko in raziskavo varstvenih sredstev za obraz in oči. Strokovnjaki v posameznih laboratorijih so bili izredno ljubeznivi, ki so nam sicer v kratkem času poizkušali čimveč povedati in pokazati.

HLADILNA VODA V OBLEKAH

Tudi v tovarni »ELEKTRO-VAKUUMSKIH NAPRAV« v Moskvi smo bili zelo toplo sprejeti. Glavni inženir je opisal pestro zgodovino tovarne, ter v grobem podal tehnološki proces proizvodnje za razne vrste svetilnih teles za industrijo in elektronskih elementov za izdelavo črno bele in barvne televizije.

V tovarni je še precej delovnih mest, ki so zdravju zelo škodljiva, zato je upoštevan benificiran staž. Ženske se upokojijo s 45 leti, moški pa s 50 leti. Da bi te slabe delovne pogoje izboljšali čimpreje, vlagajo v te namene letno veliko denarja (od 1 do 1,5 milijona rubljev, to je približno 300 milijonov starih dinarjev).

Zelo uspešno so rešili problem vpliva visokih temperatur na delovnih mestih steklopihalcev in livarjev. Sami so izdelali specialne zaščitne obleke iz mrežaste tkanine z razpeljanimi plastičnimi cevki, po katerih se stalno pretaka hladilna voda (približno 1 kg). Delavec obleče tako obleko pod delovno obleko.

Veliko skrb posveča tovarna varstvu otrok zaposlenih delavcev in za rekreacijo delavcev.

Še posebna skrb pa je posvečena družinam padlih in umrlih borcev.

Po ogledu tovarne so nas člani komiteja povabili na krajši razgovor, kjer smo izmenjali izkušnje o varstvu pri delu.

V času bivanja v Sovjetski zvezi smo si ogledali tudi zgodovinsko kulturne spomenike in druge znamenitosti s katerimi je Rusija izredno bogata dežela.

JERNEJ LOGAR ing.

